



Grimstad kommune

Brann og redning - forebyggende

Dato: 29.04.2019 Vår ref: 19/287-1
Saksbeh.: Helge Hansen

Grimstad brann og redning - Forebyggende analyse 2019



Bildet er hentet fra uia.no



Bildet er hentet fra energy-oil-gas.com



Bildet er hentet fra fvn.no , Homdal & Larsen AS



Bildet er hentet fra gat.no

Kontaktinformasjon: www.grimstad.kommune.no
Postadresse: Postboks 123, 4891 GRIMSTAD
postmottak@grimstad.kommune.no
Besøksadresse: Arendalsveien 26A, 4878 GRIMSTAD
Org.nr.: 864964702

Telefon: +47 37 25 03 00
E-post:

Innhold

Sammendrag	3
Tiltaksliste for videre oppfølging av forebyggende analyse:	4
Innledning.....	5
Formål med analysen	6
Rammer for arbeidet.....	7
Mål for det brannforebyggende arbeidet i Grimstad kommune og brann og redning.....	12
Dimensjonering av brannforebyggende avdeling	13
Dimensjonerende innbyggertall.....	15
Kompetansekrav forebyggende avdeling.....	16
Kartlegging av områder og grupper hvor det må utføres brannforebyggende arbeid.	18
Særskilte brannobjekter	18
Risikoutsatte grupper	19
Hjemmeboende eldre med somatiske og kognitive utfordringer.....	20
Samhandlingsreform.....	22
Psykiatri	22
Rus og rusmiddelbruk	23
Innvandring/arbeidsinnvandring.	25
Arbeidsinnvandrere/sesongarbeidere – kort tid	26
Studenter	27
Områder og særskilte brannobjekter med krav til 10 minutter innsatstid	29
Tett trehusbebyggelse – Grimstad sentrum og Boddan	29
Universitetet i Agder og Student samskipnaden i Agder	33
Sykehjem og pleieinstitusjoner	34
Farlig stoff.....	35
Eksplisjonsfarlig stoff – saksbehandling og tilsyn.....	35
Andre forebyggende tiltak mot brann	36
Midlertidige arrangementer/festivaler:.....	36
Informasjons- og motivasjonstiltak.....	37
Tiltak rettet mot barn og unge.....	38
Plan- og byggesak.....	39
Kommunens bygg- og eiendomstjenest.....	39
Landbruk og skogbruk.....	40
Bekymringsmeldinger	41
Skjenke- og mat bevilling:	42
Evaluerings av det forebyggende arbeidet i kommunen.....	42
Planlegging av det forebyggende arbeidet	43

Feiertjenesten – feiing og tilsyn av fyringsanlegg.	44
Rammer for tjenesten.....	44
Status i dag.....	45
Forhold som må følges opp.....	47
Oppsummering	47
Tiltaksliste brannforebygging	48
Vedlegg.....	49
Vedlegg 1: Samarbeidsavtale med Helse- og omsorgssektoren	49
Vedlegg 2: Års hjul for forebyggende informasjon	50

Sammendrag

Forebyggende avdeling i Grimstad brann og redning er dimensjonert i tråd med kravene til minimumsbemanning angitt i forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen, dersom en tar høyde for at beredskapsavdelingen utfører forebyggende arbeid tilsvarende 32,5 % stilling.

Imidlertid er det etablert flere skoler i kommunen som medfører at det reelle innbyggertallet er større enn det som angis av Statistisk sentralbyrå (SSB). Det må derfor gjøres en vurdering om forebyggende avdeling må øke sin bemanning med 50 – 100 % stilling.

Kompetansen i forebyggende avdeling er i tråd med kompetansekrav angitt i gjeldende forskrift og i tråd med kartlagte risiko i denne forebyggende analysen.

Forebyggende avdeling utfører de fleste oppgaver som fremkommer av forskrift om brannforebygging, forskrift om håndtering av farlig stoff, samt forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff. Imidlertid gjenstår det noe arbeid når det kommer til dokumentasjon av eksisterende rutiner.

Forebyggende analyse har funnet følgende tiltak som må gjennomføres for at krav til brannforebyggende arbeid i Grimstad brann og redning er tilfredsstilt.

Tiltaksliste for videre oppfølging av forebyggende analyse:

1. Utarbeide egen vurdering/analyse konklusjon på bemanning forebyggende avdeling.
2. Utarbeide detaljert beskrivelse og vurdering av hvor mye forebyggende arbeid som utføres av beredskapsavdelingen.
3. Revidere § 13 liste.
4. ROS vurdere særskilte brannobjekter.
5. Evaluere samarbeidsavtale med Helse- og omsorgssektoren.
6. Lage en innsatsplan for målrettet arbeid mot 12 utsatte personer innenfor rusområdet.
7. Etablere en møteplattform med kommunen som boligformidler og boligutleier i forhold til risikoutsatte grupper, også feiertjenesten.
8. Fortsette brannforebyggende arbeid i tett trehusbebyggelse Sentrum og Boddén.
9. Etablere rutine for farlig stoff info og tilsyn.
10. Evaluere og tilpasse eksisterende årshjul for forebyggende informasjon.
11. Utarbeide samarbeidsavtale med Landbruksavdelingen i kommunen.
12. Kartlegge og utføre ROS skog- og landbruk.
13. Skriftliggjøre eksisterende rutine for oppfølging av brannforebyggende bekymringsmeldinger.
14. Utarbeide rutine for evaluering etter alvorlige hendelser.
15. Utarbeide rutine for årlig gjennomgang og evaluering av det brannforebyggende arbeidet, dette gjelder også for arbeidet feiertjenesten utfører.
16. Utarbeide forebyggende plan.
17. Kartlegge omfang av boliger med fyringsanlegg på gass, gjøres i sammenheng med tiltak 9.
18. Utarbeide rutine for å gjennomføre ROS for fyringsanlegg i alle boliger og fritidsboliger.
19. Utarbeide skriftlig rutine for sending av bekymringsmelding til forebyggende avdeling.
20. Revidere eksisterende rutine for bekymringsmelding til helse sektor/barnevern.

Innledning

Grimstad kommune er en sørlandskommune med et folketall på 23 250 personer og et areal på 304 km². Produktivt skogsareal er 134 km² og et jordbruksareal på 18,2 km². Kommunen har en skjærgård som strekker seg over 25 km.

Grimstad har i flere år vært en tilflytningskommune. Forventet befolkningsutvikling er ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB) 26 586 i 2030 og 29 637 i 2040.

Grimstad er Sørlandets største jordbrukskommune. Kommunen har også næringsmiddelindustri/foredling, flere rederier og offshore-rettede virksomheter, aktivt kystfiske, landets største fritidsbåtproduksjon, internasjonalt høyteknologimiljø hvor IT- og telecom-næringen er lokalisert.

Det er flere skoler etablert i kommunen. Universitetet i Agder åpnet høsten 2010 landets mest moderne campus i Grimstad. På Campus Grimstad er det 3256 studenter. Dahlske videregående skole er en fylkeskommunal skole tilbyr åtte forskjellige utdanningsprogram. Det går 897 elever på skolen. Sørlandets fagskole med 180 elever er tilknyttet Dahlske vgs. og har studier innen tekniske fag og helsefag. Det er vedtatt at det skal oppføres ny fagskole i Grimstad som skal dekke hele Agder. Det er to kristelige internatskoler etablert i kommunen. Drottningborg er en videregående skole med 203 elever, Bibelskolen i Grimstad er en folkehøyskole med 113 elever.

I Grimstad er det 7487 eneboliger, 1297 leiligheter og 1346 hytter. Det er 2552 personer over 70 år som bor i kommunen, hvorav 1398 er kvinner og 1154 er menn. Det er 128 plasser i kommunen i helse- og omsorgsinstitusjoner.



Formål med analysen

Grimstad kommune ved brann og redning skal kartlegge faren for brann, fare for tap av liv, helse, miljø og materielle verdier. Brann og redning skal også kartlegge utsatte grupper i kommunen som har særlig risiko for å omkomme eller bli skadet av brann, samt brannobjekter der brann kan føre til tap av mange menneskeliv.

Det skal utarbeides en plan for det brannforebyggende arbeidet, hvor det fastsettes satsingsområder, planlegges samarbeid og tiltak for å redusere kartlagt risiko for brann på en effektiv måte. Satsningsområder og tiltak skal prioriteres.

Kommunen skal gjennomføre tiltak i samsvar med plan for det brannforebyggende arbeidet og revidere satsningsområder på bakgrunn av hendelser og bekymringsmeldinger som gir nye kunnskaper om risiko for brann.

Det brannforebyggende arbeidet skal evalueres, det skal være rutiner som sørger for at kunnskap fra hendelser kommer til nytte ved kartlegging av risiko og sårbarhet for brann, og ved planlegging og gjennomføring av forebyggende tiltak.

Kommunen skal dokumentere at dens plikter er oppfylt.

For at kommunens og brannvesenets plikter til brannforebygging skal oppfylles må det utarbeides en forebyggende analyse.

Forebyggende analyse skal ivareta følgende forhold:

- Fastsette mål for det brannforebyggende arbeidet i kommunen.
- Kartlegge krav til- og dokumentere tilstrekkelige dimensjonering av forebyggende avdeling, herunder krav til antall ansatte og kompetanse.
- Kartlegge risikoen for brann i kommunen:
 - Særskilte brannobjekter: Objekter med fare for av mange liv, store skader på helse-, miljø eller materielle verdier.
 - Risikoutsatte grupper: Hjemmeboende eldre, psykiatri, rus, asylsøkere, arbeidsinnvandrere.
 - Områder og objekter med krav til ti minutters innsatstid.
 - Farlig stoff: Brannfarlig gass, eksplosivlager, salg og oppbevaring av fyrverkeri, giftig gass brukt til nedkjøling i næringsmiddelindustri.
 - Brann i ordinære boliger.
 - Brann i boligblokker.
 - Brann i tilknytning til næringsbygg i landbruket.
 - Skogbrann.
- Synliggjøre krav til brannforebygging i gjeldende lover og forskrifter om forebygging av brann, samt ivareta føringer gitt i Trygg hjemme og Stortingsmelding 35.
- Vurdere eksisterende tiltak for forebygging av brann opp mot krav gitt i lover og forskrifter. Synliggjøre eventuelle avvik fra krav dersom dagens tiltak ikke er tilstrekkelige.

- Utarbeide en tiltaksplan for å lukke avvik mellom krav gitt i lov og forskrift og faktisk tilstand på det brannforebyggende arbeidet. Etablere og kommunisere manglende rutiner.
- Utarbeide en forebyggende plan.
- Utarbeide rutine for systematisk evaluering av det forebyggende arbeidet.

Rammer for arbeidet:

Følgende paragrafer er bestemmende for utførelse av det brannforebyggende arbeidet. I opplistingen er det kun tatt med de deler av paragrafene som går på det forebyggende brannvernet:

Brann- og eksplosjonsvernloven:

§ 9. Etablering og drift av brannvesen:

Kommunen skal sørge for etablering og drift av et brannvesen som kan ivareta forebyggende og beredskapsmessige oppgaver etter loven på en effektiv og sikker måte.

Kommunen skal gjennomføre en risiko- og sårbarhetsanalyse slik at brannvesenet blir best mulig tilpasset de oppgaver det kan bli stilt overfor. Kommunen skal evaluere hendelser for å sikre kontinuerlig læring og forbedring av det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet.

Leder av brannvesenet og øvrig personell skal ha de kvalifikasjoner som er nødvendige for å kunne ivareta brannvesenets oppgaver på en forsvarlig måte.

§ 11. Brannvesenets oppgaver:

Brannvesenet skal:

- a) gjennomføre informasjons- og motivasjonstiltak i kommunen om fare for brann, farer ved brann, brannverntiltak og opptreden i tilfelle av brann og andre akutte ulykker
- b) gjennomføre brannforebyggende tilsyn
- c) gjennomføre ulykkesforebyggende oppgaver i forbindelse med håndtering av farlig stoff og ved transport av farlig gods på veg og jernbane
- h) sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg.

§ 13. Særskilte brannobjekter:

Kommunen skal identifisere og føre fortegnelse over byggverk, opplag, områder, tunneler, virksomheter m.m. hvor brann kan medføre tap av mange liv eller store skader på helse, miljø eller materielle verdier.

Kommunen skal sørge for at det føres tilsyn i byggverk m.m. som nevnt i første ledd for å påse at disse er tilstrekkelig sikret mot brann. Tilsynet skal omfatte alle forhold av betydning for brannsikkerheten, herunder bygningsmessige, tekniske, utstyrmessige og organisatoriske brannsikringstiltak og forhold av betydning for gjennomføring av brannbekjempelse og øvrig redningsinnsats.

Kommunen skal overfor sentral tilsynsmyndighet kunne dokumentere hvordan tilsyn med byggverk m.m. som nevnt i første ledd, som kommunen eier eller bruker, er gjennomført, og hvordan eventuelle pålegg er fulgt opp.

Kommunen kan ved enkeltvedtak bestemme at det skal føres tilsyn med andre byggverk m.m. enn de som er omfattet av første ledd. Kommunestyret selv kan fastsette lokal forskrift om tilsyn med andre byggverk m.m. enn de som er omfattet av første ledd.

§ 36. Tilsynsmyndighetens plikt til å avgi rapport etter tilsyn:

Tilsynsmyndigheten skal gi skriftlig rapport til den som er ansvarlig for tilsynsobjektet om resultatet av kontrollen med mindre tungtveiende hensyn tilsier noe annet. Etter tilsyn i virksomhet hvor det er krav om verneombud skal hovedverneombud ha kopi av rapporten.

Forskrift om brannforebygging:

§ 14 Kartlegging av risikoen for brann:

Kommunen skal kartlegge sannsynligheten for brann og konsekvensene brann kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier i kommunen. Kommunen skal herunder kartlegge utsatte grupper i kommunen som har en særlig risiko for å omkomme i eller bli skadet av brann, og brannobjekter der brann kan føre til tap av mange menneskeliv.

§ 15 Planlegging av det forebyggende arbeidet:

Kommunen skal fastsette satsingsområder og planlegge samarbeid og tiltak for å redusere den kartlagte risikoen for brann på en effektiv måte. Satsningsområdene og tiltakene skal prioriteres og begrunnes.

§ 16 Gjennomføring av det forebyggende arbeidet:

Kommunen skal gjennomføre tiltak i samsvar med planen for det forebyggende arbeidet, og på bakgrunn av hendelser, bekymringsmeldinger og lignende som gir ny kunnskap om risikoen for brann.

§ 17 Feiing og tilsyn med fyringsanlegg:

Kommunen skal sørge for at røykkanaler i fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk, blir feiet ved behov. Feiingen skal utføres på en faglig tilfredsstillende måte som medfører minst mulig ulempe for eiere og brukere. Etter feiingen skal feieren sørge for at all sot blir fjernet og brakt til egnet sted.

Kommunen skal sørge for at det ved behov blir ført tilsyn med fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk. Kommunen skal sørge for at det blir ført tilsyn med fyringsanlegget etter brann eller eksplosjon i eller i tilknytning til fyringsanlegget.

§ 18 Risikobasert tilsyn:

Tilsyn etter brann- og eksplosjonsvernloven § 13 skal gjennomføres og prioriteres på bakgrunn av:

- a) risikoen for tap av liv og helse
- b) risikoen for tap av materielle og kulturhistoriske verdier
- c) risikoen for samfunnsmessige konsekvenser
- d) risikoen for brudd på forebyggende plikter
- e) effekten av tilsyn sammenlignet med andre brannforebyggende tiltak.

§ 19 Andre tiltak mot brann:

Kommunen skal motivere og samarbeide med aktuelle aktører for at de skal bidra til å redusere sannsynligheten for og konsekvensene av brann.

Kommunen skal fremme brannsikkerhet gjennom kommunale og regionale planleggings- og beslutningsprosesser.

Kommunen skal bidra til å innhente og formidle kunnskap om:

- a) hvordan branner starter og sprer seg
- b) kjennetegn ved personer som omkommer eller blir skadet i branner
- c) kjennetegn ved byggverk og bygningsmiljø som blir involvert i branner
- d) hvilke forebyggende og beredskapsmessige tiltak som påvirker forløpet og utfallet av branner.

§ 20 Evaluering av det forebyggende arbeidet:

Kommunen skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge mangler ved det forebyggende arbeidet.

Etter branner som har hatt eller kunne fått alvorlige konsekvenser for liv, helse, miljø eller materielle verdier, skal kommunen evaluere om det forebyggende arbeidet har hatt ønsket effekt.

Kommunen skal iverksette rutiner som sikrer at kunnskap og erfaringer fra hendelser kommer til nytte ved kartleggingen av risiko og sårbarhet for brann, og ved planleggingen og gjennomføringen av forebyggende tiltak.

§ 21 Vannforsyning:

Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyningen fram til tomtengrenser i tettbygde strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for slokkevann.

I boligstrøk og lignende der spredningsfaren er liten, er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil.

I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkling er aktuelt, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet.

§ 22 Kommunens dokumentasjon

Kommunen skal dokumentere at dens plikter etter §§ 14 til 21 er oppfylt.

Forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen (håndteringsforskriften):

§ 23. Tilsyn:

Kommunen skal føre tilsyn med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt. I tillegg fører Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap alene eller i samarbeid med kommunen tilsyn med virksomheter som representerer en betydelig risiko eller der direktoratet anser det som nødvendig for å ha oversikt over risiko knyttet til håndtering av farlig stoff. Ved utøvelsen av tilsynet gjelder lov 14. juni 2002 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver §§ 33–36.

Forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff

§ 7-1. Tillatelse til oppbevaring

Den som skal oppbevare eksplosiv vare må ha tillatelse.

Kommunen gir tillatelse til oppbevaring av pyroteknisk vare i mengder opp til og med 500 kg netto eksplosivinnhold. DSB gir tillatelse til oppbevaring av all annen eksplosiv vare uansett mengde og pyroteknisk vare i mengder over 500 kg netto eksplosivinnhold. Tillatelse til oppbevaring i undergrunns anlegg gis av DSB.

Uten særskilt tillatelse kan følgende mengder (netto eksplosivinnhold) allikevel oppbevares:

- a) Inntil 5 kg røksvakt krutt
- b) Inntil 5 kg eksplosiv vare oppladet som ammunisjon
- c) Inntil 5 kg pyroteknisk vare. I perioden 27. - 31. desember tillates oppbevart inntil 10 kg pyroteknisk vare
- d) Inntil 3 kg svartkrutt fordelt i separerte enheter på én kilo. Svartkrutt skal ikke oppbevares i boenhet.

Unntatt fra kravet om tillatelse etter dette kapittelet er ammunisjon som den som har tillatelse til å inneha skytevåpen etter lov 9. juni 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon mv. selv lader opp til våpenet, og ammunisjon som erverves eller overlates etter reglene i våpenlovgivningen.

Kommunen kan, selv om varene tillates oppbevart uten tillatelse, fastsette nærmere vilkår for oppbevaringen eller fastsette begrensninger i eller forbud mot oppbevaring, dersom varene etter forholdene på stedet finnes å medføre særlig fare for brann eller eksplosjon.

§ 8-2. Tillatelse til erverv av eksplosiv vare

Tillatelse til erverv av sprengstoff, krutt og tennmidler kan gis til virksomhet som har behov for slik vare for å utføre sprengningsarbeider. Tillatelse gis av DSB.

Tillatelsen gis for et tidsrom av inntil 5 år, og det kan stilles begrensninger for hvor store mengder som kan tas ut ved hvert uttak.

På tillatelsen skal det navngis hvem som på virksomhetens vegne kan rekvirere og motta eksplosiv vare. Navngitt person skal kunne fremlegge tilfredsstillende politiattest som ikke er eldre enn tre måneder.

Den som innehar våpenkort eller kan dokumentere medlemskap i en godkjent skytter- eller samlerorganisasjon, kan i den hensikt å skulle lade egen ammunisjon, få tillatelse til erverv av inntil 3 kg svartkrutt og inntil 5 kg røksvakt krutt. Slik tillatelse gis av politiet i det distrikt hvor søker har sin bostedsadresse.

Tillatelse til erverv av fyrverkeri klasse IV, raketter klasse II og III og pyrotekniske sceneeffekter gis av leder av brannvesenet i den kommune hvor varen skal benyttes. Tillatelsen er begrenset til ett enkelt uttak. Den som vil erverve fyrverkeri klasse IV, raketter klasse II og III og pyrotekniske sceneeffekter skal fremlegge kompetansebevis utstedt av eksamensadministrator utpekt av DSB.

§ 9-2. Hvem gir tillatelse til handel

Tillatelse til handel med sprengstoff, krutt og tennmidler gis av DSB.

Tillatelse til handel med pyroteknisk vare gis av kommunen hvor virksomheten drives. Kommunestyret selv kan fastsette lokal forskrift om gebyr for dekning av faktiske utgifter forbundet med behandling av søknader om tillatelse til handel med fyrverkeri klasse II, III og IV og gjennomføring av tilsyn.

§ 17-1. Tilsynsmyndighet

Sentral tilsynsmyndighet, kommunen samt de myndigheter som departementet bestemmer fører tilsyn med at bestemmelsene gitt i forskriften blir overholdt.

Privat sakkyndig som har fått delegert myndighet etter første ledd kan ta betaling til dekning av utgifter forbundet med de delegerte oppgaver.

Ved utøvelsen av tilsynet gjelder bestemmelsene i brann- og eksplosjonsvernlovens §§ 33 – 36 på tilsvarende måte.

Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen

Omtales i eget avsnitt.

Brann- og redningsvesen forskriften (ikke vedtatt)

Omtales i eget avsnitt, skal erstatte *forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen*.

Forvaltningslov og offentlighetslov:

Leder og ansatte i forebyggende avdeling må ha god kunnskap om saksbehandling og kjenne til *lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)* og *Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova)*, samt at *lov om arkiv (arkivlova)* oppfylles. Det går imidlertid ikke inn på disse i detalj i denne analysen.

Mål for det brannforebyggende arbeidet i Grimstad kommune og brann og redning:

2019:

Det skal utarbeides og utføres kartlegging, risikovurdering, rutiner og instruks, brannforebyggende plan og evaluering av det brannforebyggende arbeidet slik at krav til dokumentasjon av det brannforebyggende arbeidet er tilfredsstilt i tråd med brann og eksplosjonsvernloven §§ 9 og 10, samt forskrift om brannforebygging § 22.

Dimensjonering av brannforebyggende avdeling

Krav til dimensjonering av brannvesen fremgår av: *Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen*. I denne analysen er det kun hentet tekst som angår forebyggende avdeling fra forskriften.

§ 3-2 Kapasitet, kompetanse og dimensjonering:

Brannvesenets forebyggende avdeling skal være slik bemannet og ha slik kompetanse at de krav som stilles til brannvesenets gjennomføring av forebyggende og kontrollerende oppgaver oppfylles.

Det skal utføres minst ett årsverk brannforebyggende arbeid etter forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn pr. 10.000 innbyggere i kommunen eller brannvernregionen. Andre forebyggende oppgaver brannvesenet påtar seg krever ytterligere ressurser.

§ 7-1 Kommunens plikter:

Kommunen skal sørge for at personell i brannvesenet tilfredsstiller de krav til kvalifikasjoner som denne forskrift stiller.

§ 7-6 Forebyggende personell:

Forebyggende personell skal ha gjennomført yrkesutdanning i forebyggende brannvern og ha enten:

- utdanning som ingeniør fra ingeniørhøgskole, annen relevant høgskoleutdanning eller særskilt brannteknisk utdanning på samme nivå, eller
- yrkesutdanning for brannkonstabel i heltidsbrannvesen samt beredskapsutdanning trinn I, eller fagutdanning som feiersvenn.

§ 7-9 Leder for forebyggende avdeling

Leder for forebyggende avdeling, skal ha gjennomført yrkesutdanning i forebyggende brannvern og enten ha:

- utdanning som ingeniør fra ingeniørhøgskole, annen relevant høgskoleutdanning eller særskilt brannteknisk utdanning på samme nivå, eller
- kvalifikasjoner som utrykningsleder i heltidsbrannvesen, jf. § 7-7, eller minst to års erfaring som forebyggende personell, jf. § 7-6.

Ny forskrift under arbeid, men ikke enda vedtatt.

Det foreligger også en ny forskrift innenfor dette området, men som enda ikke er vedtatt, *brann- og redningsvesen forskriften*. Her er det følgende paragrafer som antageligvis vil bli sentrale og som brann- og feiertjenesten må ivareta:

§ 7 Grunnlag for organisering, bemanning og utrustning

Kommunen skal organisere, bemanne og utruste brann- og redningsvesenet på bakgrunn av:

- a) risiko- og sårbarhetsanalyse,
- b) forebyggendeanalyse og
- c) beredskapsanalyse.

Brann- og redningsvesenet skal sørge for at relevante aktører inviteres med i arbeidet med utarbeidelsen av analysene. Analysene skal være oppdaterte.

§ 8 Risiko- og sårbarhetsanalyse

Brann- og redningsvesenet skal identifisere mål og rammer for organiseringen, bemanningen og utrustningen, og på bakgrunn av dette utarbeide en risiko- og sårbarhetsanalyse. Risiko- og sårbarhetsanalysen er en kartlegging og vurdering av sannsynligheten for og konsekvensen av uønskede hendelser. Risiko- og sårbarhetsanalysen skal også som et minimum omfatte:

- a) eksisterende og fremtidig risiko- og sårbarhet i ansvarsområdet
risiko og sårbarhet utenfor ansvarsområde som kan ha betydning for brann- og redningsvesenet
- b) hvordan ulik risiko- og sårbarhet kan påvirke hverandre
- c) brann- og redningsvesenets evne til å opprettholde sin virksomhet når det utsettes for en uønsket hendelse, og evnen til å gjenoppta sin virksomhet etter at hendelsen har inntruffet.

Brann- og redningsvesenets risiko- og sårbarhetsanalyse skal være samordnet med kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse, jfr. sivilbeskyttelsesloven § 14.

§ 9 Forebyggendeanalyse

Brann- og redningsvesenet skal analysere hvilke personell og kompetanse som er nødvendig for et tilfredsstillende forebyggende arbeid på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen i denne forskriftens § 8 og oppgavene i brann- og eksplosjonsvernloven § 11 med tilhørende forskrifter.

Brann- og redningsvesenets brannforebyggende arbeid etter forskrift om brannforebygging skal utføres med minst ett årsverk per 10 000 innbyggere i ansvarsområdet. Antall årsverk skal være proporsjonalt med antall innbyggere. Dette gjelder også i ansvarsområder med færre enn 10 000 innbyggere. Bemanning av leder for forebyggendearbeid jf. denne forskriftens § 12, feiing etter forskrift om brannforebygging § 17 og tilsyn etter forskrift om håndtering av farlig stoff, kommer i tillegg. Andre forebyggende oppgaver krever ytterligere ressurser.

§ 11 Planverk

Risiko- og sårbarhetsanalysen, forebyggendeanalysen og beredskapsanalysen skal følges opp med nødvendig planverk for å sikre god håndtering av bestemte typer hendelser og viktige risikoobjekter. Brann- og redningsvesenet skal også følge opp analysene med en plan for å sikre at personellet har nødvendig kompetanse.

Planene skal iverksettes, evalueres og ved behov endres i henhold til erfaringer.

Dimensjonerende innbyggertall:

Antall innbyggere i Grimstad kommune er ifølge Statistisk sentralbyrå 23 250 (per. 3. kvartal 2018).

Det vil si at ifølge forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen § 3-2, 2. ledd og § 9 i fremtidig brann- og redningsvesen forskriften skal være minimum 2 hele stillinger og en leder i hel stilling. Det vil da være en stilling på 32,5 % i tillegg som forebyggendepersonell.

I dag består forebyggende avdeling i Grimstad brann- og redning av to ingeniører i heltidsstillinger og en leder forebyggende avdeling.

Det er ikke ansatt noen i 32,5 % stilling, imidlertid blir en del forebyggende arbeid utført av beredskapsavdelingen, men det er ikke etablert noen skriftlig oversikt over hvor mye arbeid som faktisk utføres eller hva beredskapsavdelingen skal utføre av forebyggende oppgaver.

Grimstad er en universitetsby og skolekommune. Det er folkehøgskole (internatskole), videregående skoler, hvorav en er en internatskole, samt at universitet i Agder er etablert her. Dette medfører at det er mange studenter som bor i Grimstad kommune, men har bostedsadresse i en annen kommune. Studenter endrer normalt ikke bostedsadresse under studiene. Dette medfører at reelt innbyggertall vil være høyere enn 23 250 innbyggere, ref. eget avsnitt om studenter. Av tabell 5 fremgår det at 3571 elever/studenter har en annen bostedsadresse enn Grimstad. Det estimeres at 2500 studenter bor i Grimstad som ikke er bostedsregistrert her. Antall innbyggere justert etter ROS for antall borteboende studenter blir da 25 747. Når en tar høyde for denne justeringen vil ubesatt stilling på forebyggende avdeling være 57,5 %.

I sommer månedene er Grimstad en populær sørlandsby og feriemål og er godt besøkt av turister. Imidlertid sammenfaller dette med at mange studenter reiser hjem i skoleferiene slik at det reelle befolkningstallet antas å være det samme som når studentene er her.

I avsnitt om 10 minutters krav til innsatstid synliggjøres antall mennesker som oppholder seg i området rundt universitet daglig til å være ca. 5700 mennesker daglig. Videre er området i dag bebygd med en bygningsmasse på ca. 100 000 m². Både antall mennesker som oppholder seg i området og størrelsen på bebyggelsen i området er foreløpig, da det er planlagt flere store utbygginger.

Dette medfører at det må vurderes om forebyggende avdeling må økes med ytterligere årsverk med en stillingsprosent i området 20 – 50 % i tillegg til de 257,5 stillingsprosentene det er krav til i dag (justert med ROS for studenter). Denne stillingen 57,5 < 100 % kan for eksempel benyttes til informasjons-, kommunikasjons-, og kurs virksomhet rettet mot studenter, barn og unge i tillegg til oppfølging av virksomhetene i området.

Etter gjeldende forskrift er krav til bemanning av forebyggendepersonell og stillingsantall ivarettatt, når det tas utgangspunkt i rene tall fra SSB, og beredskapsavdelingen faktisk utfører forebyggende arbeid med 32,5 % stilling. Imidlertid må innbyggertallet justeres etter gjennomført ROS med tanke på studenter og området rundt universitetet. Når det er tatt høyde for dette er ubesatt stilling forebyggende avdeling estimert til å ligge mellom et halvt- til et helt årsverk.

Dersom en ser på hva som ligger som forslag til forskriftstekst i brann- og redningsvesen forskriften er det mulig at antall årsverk på forebyggende avdeling må økes ytterligere. Dette begrunnes med at det i denne forskriften er tatt inn at tilsyn og myndighetsutøvelse etter håndteringsforskriften kommer i tillegg. Dersom forebyggende avdeling utfører andre oppgaver kommer dette i tillegg til krav til bemanning som ligger med en person per 10 000 innbygger.

Konklusjon bemanning:

Krav i gjeldende forskrift er ivaretatt med dagens organisering, når det tas utgangspunkt i rene tall fra SSB. ROS innbyggertall (justert for studenter) viser at reelt innbyggertallet er høyere enn tall angitt fra SSB. Stillingsprosent på ubesatt stilling må derfor justeres opp til anslagsvis å ligge mellom et halvt til et helt årsverk. Det må utarbeides en skriftlig vurdering som avgjør om forebyggende avdeling må øke sin bemanning i tråd med kartlagte data. Dette ivaretas i tiltak 1 i tiltakslisten.

Dersom beredskapsavdeling skal utføre årsverk i forebyggende avdeling, må dette avtales og det må utarbeides en beskrivelse av hvilke oppgaver som skal utføres. Dette ivaretas i tiltak 2 i tiltakslisten.

Det er mulig at antall årsverk i forebyggende avdeling må justeres ytterligere opp noe dersom brann- og redningsvesen forskriften vedtas. Dette må inngå i vurdering i tiltak 1 i tiltakslisten.

Kompetansekrav forebyggende avdeling:

Forebyggende avdeling må bestå av ansatte og leder med kompetanse som er nødvendig for å utføre det brannforebyggende arbeidet i kommunen.

Nødvendig kompetanse for å drive forebyggende arbeid innenfor Grimstad kommune vil blant annet være:

- Kjennskap til brann- og eksplosjonsvernloven med tilhørende forskrifter.
- Kjennskap til internkontrollforskriften og annet hms regelverk (arbeidsmiljøloven med videre), samt andre tilsynsetater.
- Kjennskap til plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter, gjeldende og tidligere utgaver.
- Kunnskaper om hvordan branner starter og sprer seg, kjennetegn ved personer om omkommer i brann, kjennetegn ved byggverk og bygningsmiljø som blir involvert i branner, hvilke forebyggende og beredskapsmessige forhold som påvirker forløpet og utfallet av branner.
- Kjennskap til forvaltningslov og offentlighetslov (forsvarlig saksbehandling).
- God muntlig og skriftlig fremføringsevne, evne til å drive informasjonsarbeid.
- Gode kunnskaper om tilsynsmetodikk og gode kommunikasjonsferdigheter.
- God kjennskap til offentlig forvaltning, og hvordan kommunale tjenester er bygd opp.
- Gode samarbeidsferdigheter, evne til å tenke nytt og se alternative løsninger.
- Evne til å benytte seg av digitale plattformer for informasjons- og motivasjonstiltak.

I dag består forebyggende avdeling av to personer med høyskoleutdanning innenfor byggteknikk. Den ene har gjennomført forebyggende kurs ved Norge brannskole, den andre startet kurset i slutten av januar 2019. Begge har arbeidserfaring med byggesaksbehandling og god kjennskap til plan- og bygningsloven med forskrifter.

Leder av avdelingen har høyskoleutdanning som branningeniør og har i ettertid gjennomført mastergrad i ledelse.

Alle ansatte på forebyggende avdeling har gjennomført kurs i saksbehandling med fokus på forvaltningslov og offentlighetslov. Disse tre har også gjennomført kurs i systemrettet tilsyn i regi av Arbeidstilsynet.

Leder og den ene ansatte har gjennomført kurs i tilsyn med anlegg for farlig stoff og for gassanlegg.

Innenfor områdene som går på kommunikasjon, informasjonsarbeid, pressekontakt og sosiale medier har avdelingen normal kjennskap til dette, men det er ingen utover leder som har et særskilt dedikert ansvar knyttet til dette.

Konklusjon kompetanse:

Når nytilsatt forebyggende personell har gjennomført forebyggende kurs ved Norge brannskole har personell ved forebyggende avdeling god kompetanse til å drive brannforebyggende arbeid i forhold til den risikoen som finnes i kommunen. Krav i gjeldende og fremtidig forskrift er tilfredsstilt.

Avdelingen har et forbedringsområde innenfor områdene kommunikasjon, informasjonsarbeid, pressekontakt og sosiale medier. Imidlertid er kommunen og brannvesenet av en slik størrelse at det ikke sees som hensiktsmessig å knytte en hel stilling opp mot dette.

Kartlegging av områder og grupper hvor det må utføres brannforebyggende arbeid.

Særskilte brannobjekter:

I Grimstad kommune er det registrert 160 særskilte brannobjekter etter § 13 i brann- og eksplosjonsvernloven. Disse særskilte objektene som består av følgende bygningstyper:

Tabell 1.

Særskilte brannobjekter etter § 13 i brann- og eksplosjonsvernloven	
Overnatting og pleieinstitusjoner	24
Forsamlingslokaler	41
Barnehager og skoler	36
Salgslokaler og industri	45
Campingplasser	5
Eldre bebyggelse*	9

Tabell 2.

Inndeling etter objektstype	
A	114
B	37
C*	9

*Kirkene i kommunen er registrert som a objekter selv om de fleste av disse også er fredede bygninger.

Det er tre bo- og omsorgssentre i kommunen som har krav til 10 minutters innsatstid, jfr. § 4-8 i forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen. Dette kravet er foreslått videreført med noe lettelse i kommende forskrift «Brann- og redningsvesen forskriften» § 25. Her angis 10 minutter kravet, men nå brukes begrepet utrykningstid (fra alarm er mottatt til fullt lag er etablert på stedet).

Listen over særskilte brannobjekter er av eldre dato og må revideres. Det er lagt inn flere nye objekter, men noen av objektene kan skrives ut av listen og andre må legges inn. Det siste gjelder særlig noen store lager bygg i Østerhus industriområde. Oppdatering av listen bør foretas kontinuerlig, men revidering må gjøres grundig en gang i året, fortrinnsvis i sammenheng med evaluering av det brannforebyggende arbeidet. Dette ivaretas i tiltak 3 i tiltakslisten.

Videre må det foretas en ROS vurdering av særskilte brannobjekter med tanke på tilsynsfrekvens, jfr. § 18 i forskrift om brannforebygging. Dette ivaretas i tiltak 4 i tiltakslisten.

Risikoutsatte grupper:

«I Norge er personer i risikoutsatte grupper overrepresentert i boligbranner med dødelig utfall. Som følge av en rekke reformer har ansvar og oppgaver blitt overført fra spesialisthelsetjenesten til kommunene, og de kommunale hjemmetjenestene har fått brukergrupper med mer faglig krevende og komplekse medisinske og psykososiale behov.

Dette medfører at langt flere personer med høyere risiko for å omkomme i brann bor i egen bolig eller omsorgsbolig enn tidligere. Brannsikkerheten i et privat hjem er i mange tilfeller dårligere tilpasset den enkeltes behov enn den er i en offentlig institusjon, og utgangspunktet i bygningsregelverket er at beboeren skal kunne redde seg ut av boligen ved egen hjelp dersom det skulle oppstå en brann.

En utvikling med flere hjemmeboende personer i risikoutsatte grupper vil kunne medføre en betydelig økning i antall omkomne i boligbrann dersom det ikke gjøres målrettede tiltak. Samarbeid mellom kommunale tjenesteytere som er i kontakt med personer i risikoutsatte grupper er et viktig tiltak for å bedre brannsikkerheten hos disse.», hentet fra veileder om «Samarbeid mellom kommunale tjenesteytere om brannsikkerhet for risikoutsatte grupper, august 2017.»

Fakta om dødsbranner*

- I gjennomsnitt omkommer årlig 63 personer i brann (1979–2016), men det synes å være en synkende tendens i antall dødsbranner.
- 75 prosent tilhører en risikoutsatt gruppe.
- 80–90 prosent omkommer i bolig.
- Flere menn enn kvinner omkommer i brann.
- Brannhyppigheten hos eldre over 70 år er nesten fem ganger høyere enn hos befolkningen for øvrig.
- Komfyrbranner er en vesentlig årsaksfaktor.
- Flere av de som har omkommet i brann mottok helse- og omsorgstjenester fra kommunen.

*Faktaboks basert på statistikk fra DSB

Nasjonalt er det slik at tre av fire som omkommer i brann tilhører en såkalt risikoutsatt gruppe. Brann og redning i Grimstad har gått tilbake i tid og sett på hvem som har omkommet i brann i kommunen. I de siste 20 årene har alle som har omkommet i brann falt inn i en eller flere av gruppene som betegnes som risikoutsatte grupper.

SP Fire Research og NTNU samfunnsforskning bruker følgende definisjon på risikoutsatte grupper: «Grupper av mennesker som av ulike årsaker har større sannsynlighet for å forårsake brann eller begrenset evne til å:

- Forebygge brann.
- Oppdage brann.
- Varsle og slukke brann.

Faktorer som svekker reaksjonsevnen kombinert med faktorer som øker sannsynligheten for brannstart, svekker brannsikkerhetsnivået betydelig.

Hovedkategorier av risikofaktorer:

- Nedsatt fysisk funksjonsevne (syn, hørsel, bevegelse).
- Nedsatte kognitive evner (demens, psykisk helse, rus).
- Språk, kultur og holdninger osv. (minoritetsspråklige, nylig bosatte flyktninger, gjestearbeidere, studenter).»

I praksis vil dette gjerne omfatte følgende grupper:

1. Hjemmeboende eldre/andre personer med somatiske og kognitive utfordringer i varierende grad.
2. Personer med psykiatriske lidelser.
3. Rusavhengige.
4. Nylig bosatte flyktninger, arbeidsinnvandrere/fremmedkulturell innvandring.

Hjemmeboende eldre med somatiske og kognitive utfordringer.

Det er i dag et politisk ønske at eldre skal bo hjemme i egen bolig så lenge dette er mulig. Dette skaper utfordringer med tanke på sikkerhet mot brann, grunnet sviktende helse.

NOU 2012:4, Trygg hjemme sier blant annet om alder og aldring 3.3.1:

«... Ser man nærmere på aldersgruppen over 70 år, vises en relativt klar tendens til at brannrisikoen

øker med økende alder Det er en rekke personrelaterte faktorer knyttet til aldring som påvirker evnen til å oppdage, håndtere og evakuere fra en brann.



Bildet viser slukket brann i leilighet grunnet matlaging.

Mange eldre overlever for eksempel ikke selv om de har fungerende røykvarsler (se figur 3.11). Mulige årsaker kan være at de ikke hører varselet, at de ikke klarer å reagere adekvat på varselet, eller at de ikke tidsnok klarer å komme seg ut etter å ha hørt røykvarsleren.

Forekomsten av de fleste former for sykdom og funksjonsnedsettelse øker med alderen. Til tross for en bedring av Eldres helsetilstand generelt må det de nærmeste årene forventes en økning av antall mennesker med funksjonsnedsettelser som følge av flere eldre.

Med økt alder følger ofte en eller flere funksjonsnedsettelser som blant annet redusert syn og/eller hørsel, lengre reaksjonstid, lettere hukommelsestap, redusert bevegelighet og svimmelhet/ustødigheit. At disse funksjonene endres er helt normalt, men kan representere utfordringer for brannsikkerhet i hjemmet, fra det å høre røykvarsler til å handle riktig og raskt nok ved en brann.

Kognitiv funksjonsevne påvirkes også av alder, og dreier seg om innhenting, lagring og bearbeiding av informasjon. For å betegne noe som en kognitiv svikt, må den ha et omfang som virker negativt inn på personens evne til å håndtere dagliglivets utfordringer og krav. Mild kognitiv svikt kan beskrives som gradvis reduksjon i kognitive prestasjoner, og er velkjent ved økende alder. Det kan ofte gi seg utslag i et opplevd eller påvist hukommelsesproblem, og kan ha mange ulike årsaker. Demens (se boks 3.4) er en felles benevnelse for flere hjernesykdommer som oftest opptrer i høy alder og som gir både nedsatt hukommelse og nedsatt kognitiv kapasitet for øvrig (det vil si dømmekraft, selvinnsikt, oppmerksomhet, evne til abstrakt tenkning mv.). Demente kan bli forvirret og reagere motsatt av hva som er rasjonelt i farlige situasjoner. I brannsikkerhetsperspektiv kan dette ha som konsekvens at tiltak må være automatisert og virke uavhengig av personlig medvirkning.»

I Grimstad kommune bor det i dag 3186 hjemmeboende i alderen 67 - 103 med følgende fordeling:

Personer 67 år og over i privathusholdninger, etter region, alder, statistikkvariabel og år.

Tabell 3.

	Bor alene									Bor med andre								
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
0904 Grimstad																		
67-79 år	431	462	480	509	504	516	545	556	581	1 153	1 212	1 290	1 367	1 481	1 579	1 658	1 743	1 804
80 år eller eldre	386	365	374	380	379	389	380	399	400	276	284	299	319	320	352	380	385	401

I 2017 var aldersfordeling av brukere av pleie- og omsorgstjenester som følger:

Tabell 4.

	Brukarar av pleie- og omsorgstjenester
	2017
0904 Grimstad	
67-79 år	
15 Helsetenester i heimen	260
80-89 år	
15 Helsetenester i heimen	248
90 år eller eldre	
15 Helsetenester i heimen	142

Brannstatistikken viser at risikoen for å omkomme i brann øker med alder. Videre er det større risiko om en bor alene kontra om en bor sammen med andre.

I de senere årene har alkohol konsumet blant eldre økt. Større alkoholkonsum vil virke forsterkende på allerede eksisterende kognitive og somatiske utfordringer. Samtidig vet vi at rus forsinker oppfattelsen av brannalarm/røykvarsler eller hendelser som kan føre til brann.

Tiltak videre for gruppen:

Det er inngått en intensjonsavtale mellom Grimstad brann og redning og kommunens helsesektor om felles innsats for forebygging av brann. Avtalen ble underskrevet den 13.10.17 av brannsjef og sektorleder helse, se vedlegg nr. 1.

Det er nå 1,5 år siden avtalen ble inngått. Det må utføres en evaluering av avtalen hvor oppnådd brannforebyggende gevinst måles opp mot arbeidet som er lagt ned innenfor området. Har vi oppnådd ønsket effekt? Er det tilstrekkelig med eksisterende tiltak eller må det utføres en ny ROS med nye tiltak innenfor dette området? Brann og redning må jobbe målrettet mot kommunen som boligutleier og boligformidler slik at personer under kommunens omsorgsparaply bosettes i boliger som er tilpasset den enkeltes funksjons- og boevne. Evaluering må ta for seg om kommunens eiendomsavdeling bør omfattes av samme avtale eller om det bør utarbeides egen avtale med denne tjenesten. Dette ivaretas i tiltak 5 i tiltakslisten.

Samhandlingsreform:

Samhandlingsreformen trådte i kraft 1. januar 2012. Denne reformen medførte blant annet at kommunene var pliktige til å motta pasienter som ble utskrevet fra sykehus, men som ikke var friske nok til å bo hjemme alene uten hjelp. Kommunen må da iverksette tiltak slik at pasientens krav til sikkerhet ivaretas. Disse personene vil gjerne ha de samme utfordringene som hjemmeboende eldre om enn kortvarig, og beskrives derfor under denne gruppen.

Krav til kompetanse for forebyggende personell:

- Kjenne til risikofaktorer for gruppen.
- Kjenne til tekniske hjelpemidler for gruppen.
- Evne til dialog med beboer, eier og leverandør av helse- og omsorgstjenester.
- Kursing av ansatte i hjemmetjenesten med mer.
- Evne til å se nye måter å forebygge brann på.

Psykiatri:

Det er i dag flere kommunale bygg/boliger for oppfølging av personer med psykiatriske utfordringer. I tillegg kommer de som bor i egen bolig og de som man ikke kjenner til.

Gruppen med psykiatriske utfordringer sammenfaller også noe med gruppen for rusproblematikk.

NOU 2012:4, Trygg hjemme sier blant annet om psykiatri - medikamentbruk 3.1.4:



Bildet viser slukket brann i seng i kommunal bolig.

«Det er lite norsk materiale som sier noe om sammenhengen mellom brann og psykiske problemer. I SINTEF NBLs gjennomgang av dødsbranner i bygninger fra 1995 fant man imidlertid en økning i antall dødsbranner der ofrene var i psykisk ubalanse, og antall dødsbranner der det var mistanke om selvmord. I perioden 1990-92 er det grunner til å tro at 11 personer sannsynligvis tok livet sitt i bygningsbranner, noe som tilsvarer 7 prosent av brannofrene i denne perioden.

Flere studier fra andre land viser også at ulike typer psykiske problemer er en risikofaktor ved brann.»

Grimstad kommune gir tjenester til ca. 195 brukere med utfordringer knyttet til psykisk helse.

Grimstad brann og redning må jobbe målrettet mot kommunen som boligutleier og boligformidler slik at personer under kommunens omsorgsparaply bosettes i boliger som er tilpasset den enkeltes funksjons- og boevne. Det er også viktig at eksisterende samarbeid mellom helse og brannvesenet videreutvikles og at også denne brukergruppen omfattes av eksisterende avtaler. I særlige tilfeller kan det være nødvendig at brann- og redning er med i møter med for eksempel helse, kommuneoverlege og kommunens eiendomsavdeling for å finne gode løsninger i fellesskap.

Rus og rusmiddelbruk:

Grimstad kommune har i dag flere boliger som hovedsakelig bebos av personer med rus utfordringer. I tillegg leier kommunen boliger med dette formål, samt at noen bor i egen bolig.

Det er særlig ett flerbolighus i kommunen som utpeker seg med denne problematikken. Dette bygget er nylig blitt registret som særskilt brannobjekt, grunnet antall hendelser som har oppstått og med den brukergruppen som bygget har. Dette er brukere som har pågående rus utfordringer.

Videre har kommunen oppført nødboliger som kan benyttes for bostedsløse som en midlertidig løsning frem til en mer egnet bolig er tilgjengelig. I følge helsesektoren er det ingen reelle bostedsløse i kommunen på dette tidspunktet.

Ved dags dato gir helsesektoren oppfølging til 86 brukere med rusutfordringer. I følge helse har alle disse brukerne risiko for å bli berørt av brann. Av disse 86 brukerne med rusutfordringer er det spesielt 12 personer som fremheves hvor risikoen for brann er spesielt stor, på grunn av rus og reduserte kognitive evner spesielt under ruspåvirkning. Det vil også være personer som er rusavhengige, men som kommunen ikke kjenner til eller som ikke mottar hjelpetjenester fra kommunen.

NOU 2012:4, Trygg hjemme sier blant annet om rusmiddelbruk 3.3.3:

«Rusmiddelbruk er en faktor som øker brannrisikoen betydelig, og en rekke studier referert over viser at rus er en svært viktig risikofaktor. Enkelte studier peker også på at risikoen kan være større enn det som framkommer kun gjennom funn av rusmidler i blodet til branndøde; i mange tilfeller er for eksempel barn involvert i rusrelaterte branner, men uten at de selv har slike funn i blodet.³⁶ En stor andel av omkomne i branner er påvirket av alkohol i ulik grad, av andre rusmidler, eller av kombinasjoner av rusmidler. Inntak av rusmidler og røyking er en spesielt uheldig kombinasjon. Bruk av enkelte rusmidler øker i seg selv risikoen for å starte brann, som ved cannabis der det brukes åpen ild ved tilberedningen, og ved sniffing av brannfarlige løsemidler.³⁷ Økt risiko har her sammenheng med både brannstart, deteksjon og evne til slukking og rømming ...»



Bildet viser branntilløp seng og tildekket detektor i tak

Grimstad kommune og Grimstad brann og redning har opplevd flere branner knyttet til rusmiljøet i kommunen. Her er det gjerne følgende brannårsaker som går igjen; røyking, matlaging og påsatt brann. Det har også vært dødsbranner knyttet til denne risikogruppen i kommunen.

Andre utfordringer kan være fjerning eller tildekking av detektorer til brannalarmanlegget, hjemmelaget/tilpasset elektrisk utstyr, veldig mye brennbart i leilighetene.

Det har vært flere tilfeller hvor det har vært gjennomført samordningsmøter mellom kommunen som leverandør av helse- og omsorgstjenester, kommuneoverlegen og brannvesenet for oppfølging av enkeltpersoner.

Brann og redning vil følge med på utviklingen av bosettingsmønster for denne gruppen. Når flere mennesker med pågående rusproblematikk bosettes i samme objekt, må dette være grunnlag for å vurdere om objektet skal registreres som et særskilt objekt eller ikke.

Grimstad kommune bør ha som målsetning at boliger til denne gruppen bør ha et automatisk slukkeanlegg.

Det er etablert rutine om sending av bekymringsmelding når det oppdages brannfarlige forhold til bygningseier og til kommunens rusteam, slik at disse kan rette bygningstekniske avvik og gå i dialog med beboer slik at adferd kan tilpasses i mer brannforebyggende retning.

Tiltak videre for gruppen:

Det er inngått en intensjonsavtale mellom Grimstad brann og redning og kommunens helsesektor om felles innsats for forebygging av brann. Denne avtalen ble underskrevet den 13.10.2017 av brannsjef og sektorleder helse, se vedlegg nr. 1.

Det er nå 1,5 år siden avtalen ble inngått. Det må utføres en evaluering av avtalen hvor oppnådd brannforebyggende gevinst måles opp mot arbeidet som er lagt ned innenfor området. Har vi oppnådd ønsket effekt? Er det tilstrekkelig med eksisterende tiltak eller må det utføres en ny ROS med nye tiltak innenfor dette området? Dette følges opp i tiltak 5 i tiltakslisten.

De 12 personene som helse har identifisert som særlig sårbare i forhold til risiko for at brann skal oppstå vil bli fulgt opp igjennom tilsyn (flere av disse bor i et bygg som er registret som særskilt brannobjekt), men det vil også bli gjennomført møter med helse for å avklare videre oppfølging av disse 12 særskilt. Dette følges opp i tiltak 6 i tiltakslisten.

Brann og redning må jobbe målrettet mot kommunen som boligutleier og boligformidler at personer under kommunens omsorgsparaply bosettes i boliger som er tilpasset den enkeltes funksjons- og boevne. Evaluering må ta for seg om kommunens eiendomsavdeling bør omfattes av samme avtale eller om det bør utarbeides egen avtale med denne tjenesten. Dette følges opp i tiltak 7 i tiltakslisten.

Krav til kompetanse for forebyggende personell:

- Kjenne til risikofaktorer for gruppen.
- Kjenne til tekniske hjelpemidler for gruppen.
- Evne til dialog med beboer, eier og leverandør av helse- og omsorgstjenester.
- Kursing av ansatte i hjemmetjenesten med mer.
- Evne til å se nye måter å forebygge brann på.

Innvandring/arbeidsinnvandring.

NOU 2012:4, Trygg hjemme sier blant annet om generelt boforhold og funksjonsevne 3.4.1:

«Brannrisiko avhenger ikke bare av kjennetegn ved personer og grupper, men i stor grad også av boform og boligens beskaffenhet. De branntekniske kravene til en ordinær bolig baserer seg på at beboeren opptrer på en slik måte at brann ikke oppstår, at han/hun er i stand til å oppdage og eventuelt slukke brannen, og/eller kan ta seg ut ved egen hjelp i en nødssituasjon, se kapittel 4. Det er et fellestrekk ved risikogruppernes situasjon at en eller flere av disse forutsetningene ikke er oppfylt. Brannrisikoen øker i de tilfellene der det er et misforhold mellom en persons funksjonsevne og boligens beskaffenhet. Er boligen tilpasset brukerens funksjonsnivå, vil funksjonsnedsettelse i mindre grad representere brannfare.»

Kommunedelplan for flykning området 2015-2027 sier blant annet følgende om flyktninger til kommunen:

«Bosetting av flyktninger:

Kommunen har i årene 2010-2014 bosatt 237 flyktninger etter anmodning fra IMDi. De fleste har først hatt et opphold på asylmottak, mens noen har kommet som overføringsflyktninger via FN og direkte bosatt i Grimstad kommune. Kommunestyrets vedtak om antall bosatte for 2010-2014 var en kvote på 185. Differansen på 52 flyktninger utgjør 44 familieegjenforente og 8 bosatt i 2014 som gjelder kvote for 2015. Flyktningene kommer i hovedsak fra Eritrea, Afghanistan, Palestina, Somalia, Burma og Syria, samt noen få fra andre land.»

...

«Organisering av flyktningarbeidet:

Arbeidet med flyktninger i kommunen er organisert innenfor to sektorer: Kultur og oppvekstsektoren og Helse- og omsorgssektoren. Kvalifiseringstjenesten som tilhører førstnevnte sektor, består av flyktning tjenesten og voksenopplæringen, og har ansvaret for bosetting, integrering og opplæring av flyktninger.»

...

«Bosettings- og integreringsarbeidet:

Flyktning tjenesten formidler boliger til nyankomne flyktninger. Det etterstrebes å skaffe boliger over hele kommunen, men lokaliseringen må være slik at det er mulig å komme til skole og jobb med offentlig transport. Kvalifiseringstjenesten inngår leiekontrakter i kommunal- eller privat bolig, og klargjør før bosetting.»



Bildene viser kvalifiseringstjenesten og brannvesenet som gjennomfører brannøvelse i samarbeid med skolen.

Brann og redning samarbeider med kvalifiseringstjenesten og flyktningetjenesten og gjennomfører jevnlig opplæring av nylig ankomne flyktninger. Enkelte ganger kommer klassen ned på brannstasjonen og får opplæring der, eller så kommer forebyggende avdeling ut til skolen eller

jobbsentralen og gjennomfører stedlige foredrag.

Arbeidsinnvandrere/sesongarbeidere – kort tid

Flere store og alvorlig branner har vist at arbeidsinnvandrere som er i Norge for kortere perioder, har større sannsynlighet for å omkomme i brann. Dette kan skyldes at man midlertidig aksepterer farlige boforhold for å redusere kostnadene ved oppholdet, annen sikkerhetskultur, mange beboere på liten plass, ikke montert røykvarsler, manglende slökkemateriell, bor i bygninger som ikke er egnet for beboelse og liknende.

Menn er i flertall blant arbeidsinnvandrerne og en stor andel kommer fra Polen og Litauen, ofte for kortere arbeidsperioder (under fem år). I 2009 omkom 12 utenlandske statsborgere ved fem branner.

Brann og redning kjenner til at det bor arbeidsinnvandrere i kommunen. Det ene bygget er allerede registrert som et særskilt brannobjekt og eies av Grimstad kommune, men leies ut til et gartnerforetak. Det har også vært andre tilfeller av denne type boliger i kommunen som har vært fulgt opp etter hvert som de har blitt kjent.

Tiltak videre for gruppen:

Grimstad brann og redning følger opp bygning som benyttes til bolig for arbeidsinnvandrere gjennom tilsyn.

Det vil bli gjennomført befaringer og vurderinger av denne type boliger etter hvert som de blir gjort kjent for brannvesenet. Bekymringsmeldinger skal følges opp skriftlig.

Brann og redning må jobbe målrettet mot kommunen som boligutleier og boligformidler at personer under kommunens omsorgsparaply bosettes i boliger som er tilpasset den enkeltes funksjons- og boevne. Dette følges opp i tiltak 7 i tiltakslisten.

Krav til kompetanse for forebyggende personell:

- Kjenne til risikofaktorer for gruppen.
- Evne til dialog med beboer, eier og leverandør av helse- og omsorgstjenester, flyktningetjenesten, boligkontoret, med mer).
- Tilsyn.
- Informere om brannvern på mange språk som ligger ute på brannvernforeningen.no

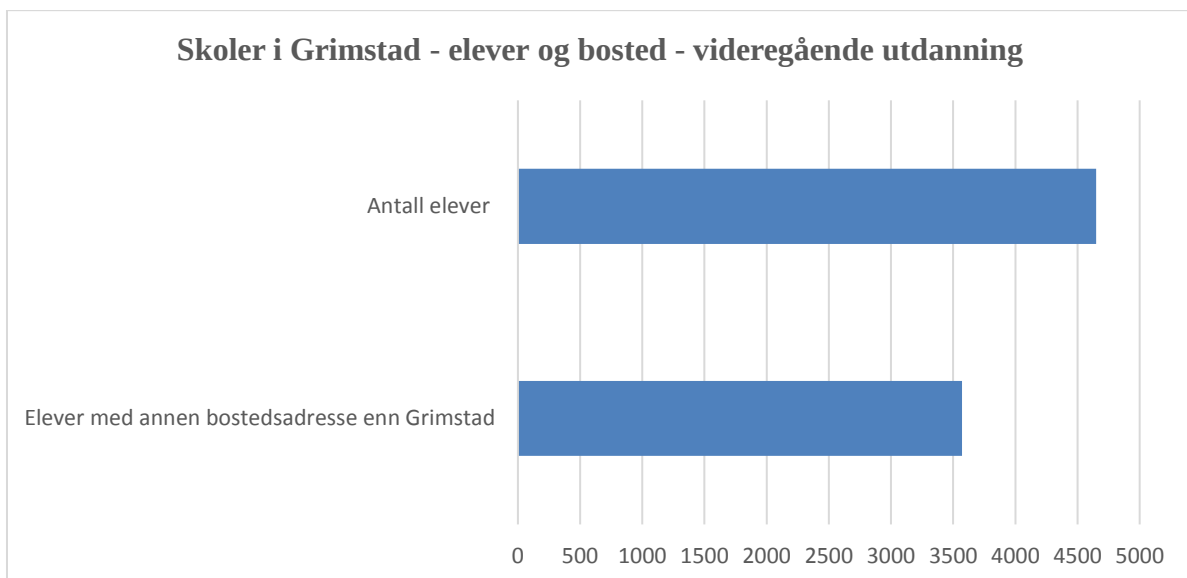
Studenter:

Grimstad er en universitetsby og huser mange studenter. I tillegg til universitetet er det også etablert flere andre videregående skoler i kommunen.

Tabell 5.

Skoler i Grimstad utover grunnskole nivå			
	Antall elever	internatskole	Elever med annen bostedsadresse enn Grimstad
Drottningborg videregående skole	203	175	
Dahlske videregående skole	897	0	253
Bibelskolen i Grimstad	113	113	
Sørlandets fagskole Grimstad	180	0	
Universitetet i Agder, Grimstad	3256	0	2502
Beboere ved SiA, Grimstad		528	
			816
totalt	4649	816	3571

Totalt er det 4649 elever utover grunnskolen i kommunen. 3571 av disse har en annen bostedsadresse enn Grimstad. Studenter bytter sjelden bostedsadresse mens de er under utdanning. Dette gir oss da en pekepinn på hvor mange studenter som bor i kommunen, selv om de har bostedsadresse registrert i en annen kommune. Imidlertid må det tas fratrekk for de som bor i nabokommunene til Grimstad.



I følge norsk brannvernforening ble det gjennomført en undersøkelse i 2014 med følgende resultat:

- «En av tre røykvarslere på studenthybler blir aldri sjekket.
- 5-10.000 studenter har ikke røykvarslere i boligen sin.
- To av ti studenter har ikke tilgang til slukkeutstyr der de bor.
- Kun 30 prosent av studenter som bor i organiserte studentboliger f.eks. gjennom studentsamskipnaden, har fått informasjon om slukkeutstyr.
- 51 prosent av de som leier bolig privat sammen med andre har ikke fått instruksjoner om brannsikkerheten av utleier.»

Studenter slår ikke ut på statistikken over dødsbranner. Imidlertid er denne gruppen ofte involvert i branner og branntilløp. Dette gjelder om de bor i privat leid leilighet, men også om de bor i studentsamskipnadens leiligheter.

Brannårsaker her er gjerne matlaging med eller uten ruspåvirkning, lading av elektriske artikler, levende lys og annen årsak.

Grimstad brann og redning har registrert studentboligene til Studentsamskipnaden i Grimstad som særskilte brannobjekt, hvor det har blitt ført årlig tilsyn. Videre er kommunens to internatskoler også registrert som særskilte objekter og her har det også blitt utført tilsyn.

I samarbeid med Universitetet i Agder gjennomførte brann- og redning i 2018 opplæring og brannøvelse med 700 studenter. Oppfølging av ulovlige hybler og leiligheter følges opp igjennom bekymringsmeldinger og samarbeid med enhet for byggesak.

Tiltak videre for gruppen:

Grimstad brann og redning følger opp studentboliger og internater igjennom tilsyn. Bekymringsmeldinger skal følges opp skriftlig. Brannvesenet deltar på årlige nasjonale kampanjer rettet mot studentene.

Krav til kompetanse for forebyggende personell:



- Kjenne til risikofaktorer for gruppen.
- Tilsynskompetanse.
- Evne til dialog med beboer, eier og skole.



Bildene viser studentleilighet etter brann i bærbar pc under lading om natten.

Antall studenter som bor i Grimstad kommune, men som har bostedsadresse i en annen kommune medfører at det reelle innbyggertallet er større enn det som Statistisk sentralbyrå oppgir. Det må derfor gjøres en grundig analyse og vurdering om bemanning på forebyggende avdeling i Grimstad brann og redning må økes i forhold til dagens bemanning, som er en minimums bemanning. Dette ivaretas i tiltak 1 i tiltakslisten.

Områder og særskilte brannobjekter med krav til 10 minutter innsatstid

Tett trehusbebyggelse – Grimstad sentrum og Boddend:

I Norge har det lenge vært vanlig å bygge boliger i tre. Det finnes derfor mange områder med tett verneverdig trehusbebyggelse. Slike tette trehusmiljøer er sårbare for brann, da de har et stort potensiale til hurtig spredning, og kan medføre tap av miljømessige og historiske verdier.

Mange norske byer har opplevd store bybranner, dette har imidlertid ikke inntruffet i Grimstad, og vi har derfor en opprinnelig og autentisk eldre trehusbebyggelse å ta vare på. Grimstad sentrum er omtalt i rapport om: «Nasjonal kartlegging av brannsikkerhet i verneverdig tett trehusbebyggelse» utarbeidet av Direktoratet for samfunnssikkerhet (DSB), NTNU og Riksantikvaren.

Grimstad sentrum består av to områder med tett trehusbebyggelse; Sentrum og Boddend.

Tett verneverdig trehusbebyggelse defineres på følgende måte av Riksantikvaren og DSB: *«Tett verneverdig trehusbebyggelse: Område som er listeført av Riksantikvaren og DSB på grunnlag av følgende kriterier: 1. Det er gjennomgående trehus i området. 2. Bebyggelsen er ansett som verneverdig. 3. Bebyggelsen skal hovedsakelig være bygget før 1900-tallet, men kan også omfatte nyere trebebyggelse med spesielle kulturhistoriske verdier. 4. Et område består normalt av minst 20 bygninger. 5. Avstanden mellom bygningene er overveiende mindre enn 8 meter. Vindforhold og topografi som kan ha betydning for brannspredning er vurdert spesielt i forbindelse med registreringen av aktuelle områder.»*

Stortingsmelding 41 fra 2000 - 2001 definerer det som en nasjonal målsetting at branner med tap av uerstattelige nasjonale kulturverdier ikke skal forekomme. Tett verneverdig trehusbebyggelse er inkludert i denne målsettingen.

Det er også utarbeidet en veileder for bybrannsikring av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Riksantikvaren.

I veileder beskrives følgende:

«Brannforebyggende arbeid er nødvendig for å forhindre at branner oppstår, og for å forhindre at branntilløp får utvikle seg til større branner. Derfor er det viktig å fokusere på brannforebyggende tiltak når målet er å øke brannsikkerheten i enkeltbygninger. Forebyggende brannsikringsarbeid skal være en del av hverdagen i alle slags bygninger, og er ikke et tiltak spesielt rettet mot beboere i tett verneverdig trehusbebyggelse. Men det er spesielt viktig at brannforebyggende tiltak er på plass i den tette trehusbebyggelsen, fordi sannsynligheten for brannspredning mellom bygninger er stor.»

«Brannsikringsplan: Plan rettet mot brannsikring av et objekt. En brannsikringsplan for et område med tett verneverdig trehusbebyggelse vil inkludere flere ulike forebyggende og redningsmessige tiltak, både av teknisk og organisatorisk art.»

«Brannsikringsplan: Effektiv brannsikring krever god planlegging, og det bør utarbeides en helhetlig brannsikringsplan for det tette verneverdige trehusområdet. Innholdet i en slik brannsikringsplan er beskrevet i kapittel 4.»

Det viktigste tiltaket for å unngå store branner med spredning i slike områder er tidlig oppdagelse av brann (deteksjon) og rask effektiv innsats med øvet personell. Det legges også opp til at tilfeldig forbipasserende kan ta i bruk monterte sløkkeposter (brannslanger) og starte utvendig slukking.

Det er utarbeidet en brannsikringsplan av foretaket Cowi, datert 07.09.2009. Rapporten lister opp følgende karakteristiske trekk ved trehusbebyggelsen i Grimstad:

- Mange loft er innredet til hybler og leiligheter ("varme" loft). Isolering av tak og vegger vil gi en tregere brannspredning i forhold til om loftene var "kalde".
- Takfot ved skrå tretak er i mange tilfeller utsett for å opprettholde lufting av tak. Spredning til loft, tak eller hulrom på loft kan inntreffe.
- Mange svake punkt som kan utgjøre spredningsveier ved brann, deriblant vinduer med liten innbyrdes avstand.
- Områdene har noe interne høydeforskjeller (særlig Boddend). Brannspredning mellom byggverk som følge av høydeforskjell kan forekomme.
- Noen gjennomgående smug.

5 fredede bygninger. Dette er:

- Kirkegata 5.
- Henrik Ibsens gate 14 – Ibsenhuset.
- Storgata 22 – Gundersenhuset.
- Smith Pettersens gate 1 – Laura Reiersens hus.
- Henrik Ibsens gate 20 – Jørgen Tellefsens hus.

Registrerte forhold Sentrum:



Soneinndeling Sentrum og Boddend



Brannsikringsplanen inneholder en handlingsplan hvor blant annet følgende tiltak fremgår:

- Økt informasjonsarbeid, tilsyn og parkeringsbestemmelser.
- Etablere felles avfallshåndtering i sentrum.
- Utarbeide innsatsplaner.
- Anskaffe beredskapsmessig utstyr; skjærslokker, bærbare vannkanoner, branngele, med mer.
- Etablere varmekamera overvåkning av sentrum.
- Økt deteksjon av større eller kritiske bygg.
- Informasjonskampanjer om brannalarmanlegg.
- Sprinkle enkeltbygg (risikoobjekter) og fredede bygninger.
- Loft, sprinkle kaldtloft.
- Sikring av smug, fjerne brennbart.
- Bygningsmessige oppgraderinger, bytte ut motstående vinduer til nye med brannmotstand.

Gjennomførte tiltak:

I etterkant av arbeidet med brannsikringsplanen har det blitt foretatt flere gode tiltak for å forebygge brann i den tette trehusbebyggelsen i Grimstad.

- Det er etablert fire varmekameraer i kirketårnet, i tillegg til et optisk kamera for verifisering av alarmmeldinger.
- Det er etablert 22 slokkeposter i Sentrum og på Boddén.
- Brannvesenet har anskaffet skjærslokker montert på brannbil.
- Det er laget innsatsplan for brann i den tette trehusbebyggelsen. Det er videre inngått bistandsavtaler med nabobrannvesen for håndtering av de store brannene.
- Det er satt i gang arbeid med nedgravde anlegg for søppelhåndtering. Dette er ikke enda ferdigstilt, men har allerede ført til en bedring av situasjonen som var da rapporten ble utarbeidet.
- Det er gjennomført felles tilsynsaksjon mellom feiertjenesten og det lokale el-tilsyn under forrige tilsyn av pipe og ildsteder i sentrum og Boddén.
- Tilsyn med særskilte objekter innenfor området med den tette trehusbebyggelsen (økt fokus på risikoobjekter).
- Det er gjennomført tilsyn og oppfølging av serveringssteder i forbindelse med bevilling.
- Det er gjennomført opplæring og informasjon om slokkeposter i områdene, dette arbeidet må fortsettes.
- Forhold vedrørende nye reguleringsplaner og byggesaker i den tettetrehusbebyggelsen søkes tatt opp i kommunens interne fora for plansaker (ISP), hvor brannvesenet er representert. Her søker vi å ivareta hensyn til forebygging og tilrettelegging for beredskap med tanke på adkomst - og oppstillingsmuligheter.

Erfaringer fra arbeidet med forebyggende brannvern i tette trehusmiljøer er det at dette er arbeid som er tidkrevende og som strekker seg over lange perioder. Det er krevende å skaffe til veier tilstrekkelig finansiering til aktuelle tiltak og personell med denne arbeidsoppgaven må i tillegg ha kjennskap til lover og forskrifter om innkjøp og anbud.



Bildet viser dekningsomfanget av de fire monterte varmekameraene i kirketårnet.

Prioritering for videre arbeid i disse to områdene vil være:

- Søke Riksantikvaren, Gjensidige stiftelsen og andre om midler til sprinkling av fredede bygninger i sentrum.
- Søke Riksantikvaren, Gjensidige stiftelsen og andre om midler til revidering av brannsikringsplanen for Sentrum og Boddén.
- Gjennomføre opplæring i bruk av slukkeposter.
- Gjennomføre tilsyn med særskilte brannobjekter innenfor området.
- Arbeide for å opprettholde gode adkomst- og oppstillingsmuligheter for våre kjøretøy.
- Vurdere forbud med oppsending av fyrverkeri innenfor sentrumskjernen.
- Arbeide for at avfall fra næringsdrivende også skal inngå i nedgravd avfallsstasjoner.

Dette vil søkes ivarettatt i tiltak 8 i tiltakslisten.

Innsatstid Sentrum og Boddén:

Det er krav om at brannvesenet skal ha en slik organisering og beredskap at brannvesenet vil ha en innsatstid på ikke over ti minutter. Dette er tilfredsstilt ved dagens organisering. Imidlertid må dette hensyn tas dersom det blir vurdert å flytte dagens plassering av brannstasjon eller endre dagens organisering.

Universitetet i Agder og Student samskipnaden i Agder:



Bildet viser universitetet i Grimstad med det nye I4 helse bygget som er under oppføring. Bildet er tatt fra nettsiden jbu.no

Tett og omfattende næringsdrift på Jon Lilletunsvei, Televeien og området rundt. I dag har universitetet et elevtall på 3256. I tillegg kommer anslagsvis 409 ansatte på skolen.

Det er under oppføring et nytt bygg i tilknytning til universitetet som skal huse blant annet I4 helse.

Det er flere andre store kontorbygg i samme området, internater (SiA, 7 blokker), 2 barnehager (SiA, 115 barn, 31 ansatte og kommunal barnehage), Mechatronics innovation lab, friidrettshall, med flere. Videre en det vedtatt oppføring av ny fagskole. På planstadiet er det laget reguleringsplaner for området slik at universitetsområdet blir bundet sammen med eksisterende næringsbebyggelse som ligger opp langs Vesterled. På motsatt side av Vesterled ligger Dahlske videregående skole med 897 elever, Drottningborg ungdomsskole og diverse menigheter (forsamlingslokaler). JBU Eiendom anslår at det er ca. 1000 arbeidsplasser i deres bygningsmasse i området.

Eiendomsmassen til JBU Eiendom (Jon Lilletunsvei 1, 3 og 9 og Terje Løvåsvei 1) er på ca. 76 000 m². I tillegg kommer eiendomsmassen til Studentsamskipnaden (internater og barnehage) på 21 500 m², totalt 97 500 m².

Universitetet i Agder, Mechatronics innovation lab, internatene til SiA, barnehagene i området, friidrettshallen, Dahlske vgs., Drottningborg ungdomsskole og menighetslokalene er registrert som særskilte brannobjekter etter brann- og eksplosjonsvernloven.

Etter vår vurdering faller dette området inn under beskrivelsen tett og omfattende næringsdrift. Det vil således være et krav om at brannvesenet skal ha en slik organisering og beredskap at brannvesenet vil ha en innsatstid som ikke overskrider ti minutter. Dette er tilfredsstillt ved dagens organisering. Imidlertid må dette hensynstas dersom det blir vurdert å flytte dagens plassering av brannstasjon eller endre dagens organisering.



Kartutsnitt viser dagens og planlagt utbygning i Kampus/vesterled området, hentet fra jbu.no

Området er i dag bebygd med anslagsvis 97 500 m² (kun medregnet JBU og SiA) og det oppholder seg anslagsvis 5700 mennesker i området på dagtid. Dette medfører at det må vurderes om forebyggende avdeling må øke antall årsverk med en stillingsprosent i området 20 – 50 % i tillegg til de 257,5 stillingsprosentene det er krav til i dag (justert med ROS for studenter). Denne stillingen $57,5 < 100\%$ kan for eksempel benyttes til informasjons-, kommunikasjons-, og kursvirksomhet rettet mot studenter, barn og unge i tillegg til oppfølging av virksomhetene i området. Dette ivaretas i tiltak 1 i tiltakslisten.

Sykehjem og pleieinstitusjoner

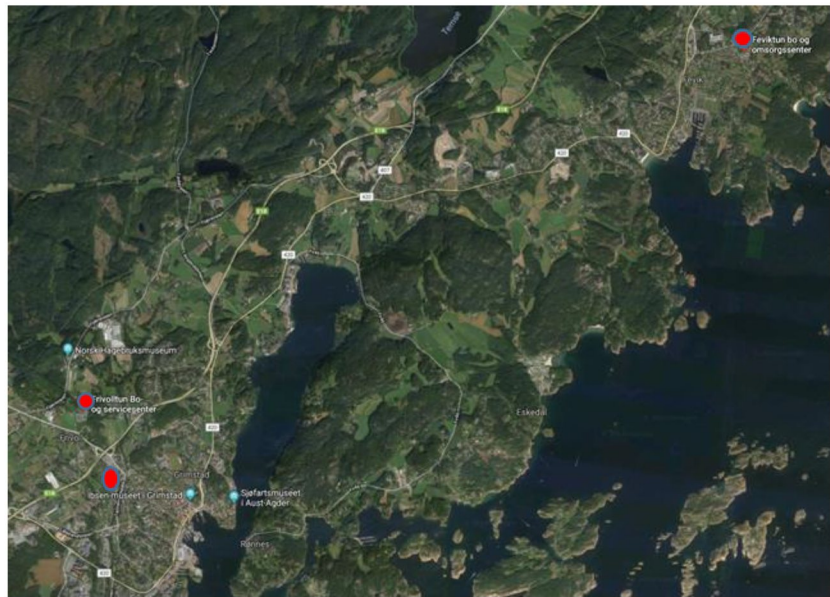
Det er i dag tre pleie og omsorgssentre som har krav til 10 minutter innsatstid for brannvesenet.

Dette er:

- Frivolltun bo- og omsorgssenter.
- Berge gård senter.
- Fevikun bo- og omsorgssenter.

For Frivolltun bo- og omsorgssenter og Berge gård senter er krav til innsatstid tilfredsstilt ved dagens organisering. Imidlertid må dette hensynstas dersom det blir vurdert å flytte dagens plassering av brannstasjon eller endre dagens organisering.

Når det gjelder Fevikun bo- og omsorgssenter er krav til innsatstid ikke tilfredsstilt. Dette er påpekt i tilsyn ved objektet og det har vært gjennomført flere møter med kommunens bygg- og eiendomsavdeling i forbindelse med avviket. Det er satt av midler i budsjett for fullsprinkling av objektet. Tiltaket er imidlertid enda ikke igangsatt. Dette følges opp videre med ordinært tilsynsarbeid opp mot objektet.



Bilde – kartutsnitt fra Google maps som viser plassering av bo- og omsorgssentre

Alle bo- og omsorgssentrene er registrert som «særskilte brannobjekter» etter brann- og eksplosjonsvernloven § 13, og det føres årlig tilsyn med disse.

Brann og redning driver jevnlig opplæring og brannøvelser med ansatte og ledere på kommunens bo- og omsorgssenter. Dette arbeidet gjennomføres gjerne i samarbeid mellom forebyggende- og beredskapsavdelingen. Dette arbeidet sees som nyttig og vel anvendte ressurser, og vil også bli prioritert i fremtiden.

Farlig stoff

Grimstad kommune ved brann og redning er ansvarlige for at det blir ført tilsyn med at bestemmelsene i forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes til håndteringen (forskrift om håndtering av farlig stoff) blir overholdt.

Farlig stoff over bestemte mengder skal meldes inn til DSB og fremgår av FAST – anlegg og kart.

Regelverket rundt farlig stoff er komplekst og det er krevende å utføre tilsyn med slike installasjoner.

Dette krever kunnskaper om krav til oppbygning og dokumentasjon av løsninger.

Brann og redning har utført tilsyn med farlig stoff i kommunen i tråd med nasjonalt initierte kampanjer. Imidlertid er det nå en stund siden forrige runde med slike tilsyn ble gjennomført.



Bildet viser tilsyn av virksomhet som omsetter farlig stoff.

Det må utarbeides en rutine som beskriver hyppighet og omfang av tilsyns- og informasjonsarbeid knyttet til etablerte farlig stoff anlegg i kommunen. Dette blir fulgt opp i tiltak 9 i tiltakslisten.

Ved tilsyn i særskilte objekter hvor det er installert gassanlegg eller liknende blir tilsyn av dette anlegget tatt sammen med det ordinære tilsynet.

Eksplosjonsfarlig stoff – saksbehandling og tilsyn.

Grimstad kommune ved brann og redning er ansvarlige for saksbehandling og tilsyn ved salg og oppbevaring av pyroteknisk vare.

I de senere årene har det vært fem virksomheter som har søkt om tillatelse til oppbevaring og salg av pyroteknisk vare.

På Agder er det omforent at det kun gis tillatelse til tre salgsdager for pyroteknisk vare hvert år i forbindelse med nyttårsfeiringen.

Tidsbruk knyttet til saksbehandling og tilsyn av pyroteknisk vare er forholdsvis stor når man tar i betraktning at det kun tillates salg tre dager i året. Saksbehandling og tilsyn krever god kjennskap til regelverket som berører dette området.

Det er vedtatt egen lokal forskrift om saksbehandlingsgebyr for søknad om tillatelse til oppbevaring og salg av pyroteknisk vare innenfor Grimstad kommune. Forskriften følger selvkost prinsippet.

Andre forebyggende tiltak mot brann

Midlertidige arrangementer/festivaler:

Grimstad brann og redning mottar jevnlig meldinger om overnatting i bygninger som ikke er godkjent til denne bruken. Saksbehandling av disse meldingene er effektiv, da byggene er kjent og det er utviklet felles skjema blant brannvesenene på Agder for behandling av slike meldinger.

Videre gjennomføres det flere andre arrangementer av større og mindre grad i kommunen, de fleste i sommer halvåret. De største av disse arrangementene er Skral Festival, diverse sykkelritt (NM, Tour des fjords), Sørlandets båt og fritidsmesse, Den lille mad festivalen, Rally Grimstad, Grimstad Color festival og Grimstad Maraton, samt Studiestart festival.



Bildet viser konsert fra Skral festival

Felles for alle disse arrangementene er at de finner sted på et område eller bygg som normalt ikke benyttes til denne aktiviteten. Alle arrangementene har sine særegenhet hva gjelder risikoområder. Melding om arrangement må sendes brannvesenet og det må medfølge en risikovurdering hvor risikoforhold ved aktiviteten er kartlagt og tiltak iverksatt. Omfang av analysen og tiltak vil avhenge av kompleksiteten og størrelsen på arrangementet som skal gjennomføres.

Skral festival avvikles hvert år på friområdet Groos utenfor Grimstad sentrum. Festivalen har både konserter og camp områder. I 2018 var det ca. 13 000 publikummere fordelt over to dager på festivalen og ca. 130 teltplasser tilknyttet campen.

Melding om større arrangementer krever kompetanse innenfor risiko tilknyttet diverse aktiviteter som skal gjennomføres, samt gode kunnskaper til hva en risikoanalyse for slike aktiviteter skal inneholde. Videre er en avhengig av gode kommunikasjonsevner og evne til samarbeid med den som er ansvarlig for aktiviteten, kommunale skjenkemyndigheter og politiet.

Informasjons- og motivasjonstiltak:

Grimstad brann og redning har utarbeidet et årshjul, vedlegg 2, som styrer forebyggende informasjonsarbeidet etter hva som er relevant forebyggende brannverninformasjon innenfor den aktuelle årstiden. Eksempler på dette kan være riktig ildstedsbruk og håndtering av aske, skogbrannfare og så videre.



Bildet er hentet fra uia.no og viser slukkeøvelse med skumapparat

Brann og redning er også med på de aller fleste nasjonalt igangsatte informasjons-, og motivasjonskampanjer som aksjon boligbrann, batteribyttedagen, komfyrvaktkampanje, studiestart, åpen brannstasjon, nasjonal brannøvelse, hytte kampanje med flere.

Det blir også gjennomført flere brannforebyggende foredrag og øvelser sammen med virksomheter og foreninger i løpet av året. I 2018 ble det gjennomført anslagsvis 40 foredrag og brannøvelser med ca. 1200 deltagere til sammen. I tillegg kommer tidenes HMS øvelse som ble gjennomført med Universitet i Agder hvor 700 studenter fikk opplæring i å forebygge og slukke brann.

Denne type arbeid utføres av både beredskapsavdelingen og forebyggendeavdeling.

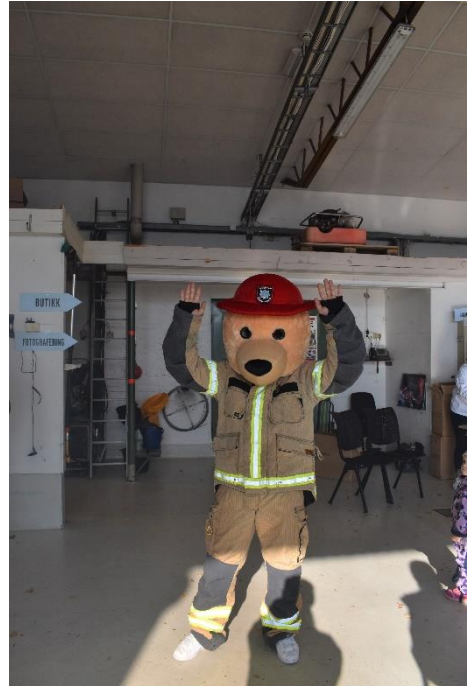
Eksisterende års hjul for brannforebyggende informasjonsarbeid bør revideres/oppdateres årlig for å fange opp aktuelle utfordringer og endringer. Dette ivaretas i tiltak 10 i tiltakslisten.

Tiltak rettet mot barn og unge:

Brann og redning fører tilsyn med alle skolene og de aller fleste barnehagene i kommunen. I tilsynet inngår informasjon og kontroll av skolenes og barnehagenes system for brannøvelser og brannvernopplæring. Dermed introduseres barna i kommunen tidlig for brannvernopplæring og –øvelser. Dette har stor betydning med tanke på å etablere gode holdninger når det gjelder å forebygge brann og handle riktig om brann skulle oppstå.

Grimstad brann og redning gjennomfører årlig brannvernopplæring med kommunens 6. klassinger (205 stk.). Her er det etablert et godt samarbeid med det lokale eltilsyn hvor samtlige 6. klasser i kommunen blir besøkt og hvor det gis en innføring i forebyggende brannvern.

Mange av kommunens barnehager har også gjennomført brannvernopplæring igjennom opplegget med Eldar og Vanja, hvor gevinsten for å ha gjennomført opplegget er et besøk på brannstasjonen eller at brannvesenet ved beredskapsavdelingen besøker barnehagen med brannbilen. Imidlertid er tiden med Eldar og Vanja nå over, de har blitt erstattet med et nytt opplegg med brannbamsen Bjørnis. Brann og redning har ikke helt kommet i gang med dette nye opplegget enda, men har smått begynt å implementere dette opplegget.



Bildet viser Bjørnis bamsen.

Brann og redning har tidligere møtt på skolen med en til en samtale eller at vi snakker til hele klasser eller klassetrinn, som oppfølging etter alvorlige hendelser på skolene. Dette er et godt forebyggende tiltak som vi ønsker å fortsette med. Oppfølging etter hendelser og tidlig korrigering av adferd er viktig i forebyggende sammenheng.

Denne type arbeid utføres av både beredskapsavdelingen og forebyggendeavdeling.

Plan- og byggesak:

Det er formalisert samarbeid mellom Brann- og redning og plan- og bygningsavdelingen i kommunen.

Brann og redning er fast deltaker i internt kommunalt fora for saksbehandling av reguleringsplaner. Her tas forslag til reguleringsplaner opp med de forskjellige kommunale etatene som for eksempel; vann- og avløp, vei myndighet, brann, jord- og landbruksmyndighet med mer. Brann og redning søker å ivareta krav til slokkevannsmengde, vannmengde for sprinkling der dette er aktuelt, adkomst og oppstillingsplasser for våre kjøretøy med mer. Der infrastruktur ikke er på plass vedtas reguleringsplaner med rekkefølgebestemmelser som angir at et området ikke kan bebygges før aktuell slokkevannsmengde er etablert på stedet. Slike rekkefølge krav kan igjen være med på å styre vann- og avløpsavdelingens prioriteringer for utskiftinger og oppgraderinger av det kommunale vannledningsnettet.

Rutine for ISP
- samordning av plansaker

Steg	Aksjon saksbehandler	Aksjon møteleder	ISP-medlemmer/fagansvarlige
Plansak til diskusjon i ISP før/i forbindelse med oppstartsmøte	- Melde inn sak med beskrivelse av aktuelle problemstillinger - Legge aktuelle dokumenter på N:\ISP\emotetato - Presentere saken på ISP - Skrive referat for den aktuelle saken	- Sette opp felles agenda - Sende ut innkallelse til møte - Sammenstille og sende ut referat fra ISP-møtet	- Forberede og diskutere saken med aktuelle problemstillinger internt på avdelingen - Delta på møte og legge frem fagavdelingens syn på saken - Ved behov komme med skriftlig innspill etter møtet.
Plansak til diskusjon i ISP før saken tas opp til behandling offentlig ettersyn	Som over	Som over	Som over
Etter offentlig ettersyn, dersom innsigelser/innspill som påvirker planen	Som over	Som over	Som over
Vedtak av plansaker	Varsle ISP-medlemmer om planvedtak (kopi av varselbrev)		

Brann og redning har en god dialog med kommunens byggesaksavdeling. Forebyggende avdeling har deltatt på tilsyn sammen med byggesaksavdelingen, i tilsyn som følge av byggesaksbehandling, ref. plan- og bygningsloven § 25-1. Det blir også sendt varsel

om ulovlig bruk der brannvesenet oppdager at et byggverk blir brukt i strid med gjeldende tillatelse, samt at brannvesenet bistår byggesaksavdelingen i saker som fagmyndighet innenfor brannområdet.

Kommunens bygg- og eiendomstjeneste:

Brann og redning har etablert et godt samarbeid med kommunens bygg- og eiendomstjeneste. Forebyggende avdeling og kommunens forvalter møtes jevnlig på tilsyn og oppfølging av kommunale tilsynsobjekter, jfr. Brann- og eksplosjonsvernloven § 13. Imidlertid strekker samarbeidet seg lenger enn dette, da eiendomstjenesten kontaktes for oppfølging av andre kommunale bygg som ikke er registrert som særskilte objekter, men hvor det er risiko for at brann kan oppstå, enten ved beboers adferd eller manglende bygningstekniske installasjoner. Bygg- og eiendomstjenesten leier ut boliger til mange personer i risikogrupper og oppfølging mot dette ivaretas igjennom samarbeid og dialog. Det søkes å etablere en møteplattform med kommunens boligkontor og kommunen som utleier. Dette ivaretas i tiltak 7 i tiltakslisten.

Landbruk og skogbruk:

Grimstad er Sørlandets største jordbrukskommune. Brann og redning har tidligere i for liten grad arbeidet opp mot skog og landbruk når det gjelder forebyggende aktivitet.



Bildet viser oversikt over de største vernede naturområdene i Grimstad. Skiftnes naturreservat Norges største forekomst av storvokst eik, med dimensjoner opp mot 6 – 7 m³ og trehøyder ligger jevnt over 26 meter.

Det ble derfor gjennomført et møte mellom landbruksavdelingen i Grimstad kommune og forebyggende avdeling den 26.02.2019. Agenda for møtet var å kartlegge hvordan Brann og redning bedre kan forebygge branner i tilknytning til jord- og skogbruksnæringen i kommunen.

I følge landbruksavdelingen er faren for skogbrann størst fra Reddal og Skiftnes og innover i kommunen, samt Fjæreheia. Her består skogen hovedsakelig av furu og det er skrint jordsmonn. Det er denne type skog og jordforhold som gir størst risiko for skogbrann.

Det ble i møte oppnådd enighet om at landbruksavdelingen skulle utarbeide en oversikt over de største brukene eller de brukene hvor faren for brann ble ansett som stor og oversende denne til brann- og redning. Brann og redning ønsker også at landbruksavdelingen sender bekymringsmeldinger dersom de oppdager forhold som kan føre til brann eller øke konsekvensene dersom en brann skulle oppstå.

Landbruksavdelingen sitter også på kartverk som viser bilskogsveier som er opparbeidet med offentlig støtte. Dette er veier som er dimensjonert for tømmerbiler og er svært aktuelle for brann og redning i skogbrannssammenheng. Det ble avtalt at brannvesenet skulle få tilgang til dette kartet. Andre forhold som vil ha fokus er innkvartering av sesongarbeidere og drift i skog ved høy skogbrannfare.

Brann redning ønsker videre å knytte seg nærmere til landbruksavdelingen også under bekjempelse av skogbranner, da som fagpersoner i els (enhetlig ledelsessystem) organisasjonen. Denne avdelingen sitter på unike kunnskaper om både jord- og skogsområdene, men også om menneskene som bor der og utstyr og kompetanse de besitter. Dette følges opp videre i brannvesenets beredskapsanalyse.

Det må utarbeides en formell samarbeidsavtale med Landbruksavdelingen i kommunen om hvordan våre to avdelinger best kan arbeide sammen for å forebygge brann i jord- og skogbruk. Dette ivaretas i tiltak 11 i tiltakslisten.

Det må også foretas en risiko og sårbarhetsanalyse for brann i jord- og skogbruksnæringen i kommunen og hvordan forebyggende arbeid kan forebygge brann her. Dette ivaretas i tiltak 12 i tiltakslisten.

Bekymringsmeldinger:

Kommunen skal behandle innkomne bekymringsmeldinger som berører brann og brannforebygging. Kommunen ved kommunestyret er ansvarlig for at bekymringsmeldinger blir fulgt opp, men det er brann og redning, eventuelt i samarbeid med andre kommunale etater, som står for gjennomføringen.

Det er etablert rutine for oppfølging av innkomne bekymringsmeldinger. Imidlertid er denne rutinen enda ikke etablert skriftlig. Dette følges opp i tiltak 13 i tiltakslisten.

Oslo brann- og redning har i samarbeid med DSB (Direktoratet for samfunnsberedskap), flere andre brannvesen og med støtte fra Gjensidigestiftelsen utarbeidet nettportalen branntips.no. Hensikten med portalen er at det skal være enkelt for enkeltmennesker, pårørende, naboer og bekjente å varsle om bekymringsverdige forhold som kan føre til brann. Dette er et tiltak som Grimstad brann og redning skal ta del i.

I 2018 kom det inn 10 bekymringsmeldinger. Disse kom fra privatpersoner, politi, brannvesenets beredskapsavdeling (oppfølging etter hendelser ute), hjemmesykepleien og skole. Disse bekymringsmeldingene er svært forskjellige og følges opp på den måten som passer de enkelte meldingene best. Noen bekymringsmeldinger kan resultere i tilsyn, at brannobjekter registreres som særskilte brannobjekt, varsel til helse om personer som trenger kommunale hjelpe- og oppfølgingstjenester, møter med elever, foresatte og lærere eller kontakt med kommunens bygg- og eiendomstjeneste for lukking av bygningstekniske avvik, med mer.

Innkomne bekymringsmeldinger videreformidles også til andre forvaltningsorganer der det er hensiktsmessig, dette kan være: Det lokale eltilsyn, Arbeidstilsynet, Mattilsynet etc.



Bli med på
ny nasjonal nettportal
for bekymringsmeldinger

BRANNTIPS.NO



Branntips.no er en ny nasjonal nettportal som skal videreformidle bekymringsmeldinger fra publikum. Her skal alle landets innbyggere kunne melde fra om bekymringsverdige forhold tilknyttet egen eller andres brannsikkerhet på en enkel måte. Nettportalen er utviklet med økonomisk støtte fra Gjensidigestiftelsen.

Skjenke- og mat bevilling:

Det har vært et mangeårig og formalisert samarbeid mellom kommunens skjenkemyndighet og brann og redning. Dette samarbeidet fungerer veldig bra. På denne måten får vi drevet brannforebyggende arbeid rettet mot mindre virksomheter som gjerne etableres i den tette trehusbebyggelsen i sentrum av Grimstad. Mange av disse virksomhetene drives av personer som har kommet til Norge fra andre land, med en annen sikkerhetskultur og som ikke kjenner norske krav til sikkerhet.

Her har det blitt oppdaget og avdekket blant annet følgende forhold; manglende branncelleinndeling, manglende slukkeutstyr, ulovlige gassbluss, ikke forsvarlig lagring av gass, ikke faglig utført elektroarbeider, manglende rutiner for sikker avfallshåndtering med mer.

Brann og redning er av den oppfatning at dette arbeidet gir god brannforebygging og bedrer brannsikkerheten i den tette trehusbebyggelsen, samt forebygger brann hos risikogrupper. Det ble gjennomført 7 befaringer/enklere tilsyn på denne type objekter i 2018.

Evalueringsav det forebyggende arbeidet i kommunen.

I etterkant av branner som har hatt, eller som kunne ha fått, alvorlige konsekvenser for liv, helse, miljø eller materielle verdier skal kommunen evaluere om det forebyggende arbeidet har hatt ønsket effekt, ref. forskrift om brannforebygging § 20.

Videre skal kommunen sikre at kunnskap og erfaringer fra hendelser kommer til nytte ved kartlegging av risiko og sårbarhet for brann og ved gjennomføringen av brannforebyggende tiltak.

Det finnes en rutine som sørger for at det utarbeides evalueringsrapporter i etterkant av alvorlige hendelser eller ved hendelser som kunne ha fått alvorlig utfall i Grimstad kommune. Evalueringene tar for seg alle forhold ved objektene:

- Fra byggesak ved ny oppføring til dagens drift.
- Om bruk er i tråd med gitte tillatelse.
- Om bygget er oppført i henhold til tillatelse.
- Om det er utført brannforebyggende arbeid i objektet (tekniske og organisatoriske tiltak).
- Om brannvesenet har gått tilsyn i objektet.
- Om avvik er fulgt opp.
- Brannvesenets innsats på stedet.
- Læringspunkter og om utførte brannforebyggende tiltak på stedet har oppnådd ønsket effekt.
- Det vurderes også om likende hendelser kan oppstå andre steder i kommunen og dette følges opp videre i tilsyn på likende objekter.

Eksisterende rutiner må skriftliggjøres og det bør fastsettes skriftlige kriterier som klart grunngir hvilke parametere som må på plass for at det skal utarbeides fullstendig evalueringsrapport. Dette ivaretas i tiltak 14 i tiltakslisten. I 2018 ble det utarbeidet to evalueringsrapporter.

Intern evaluering etter branner – Berge gård senter 12.09.2018

Dokumentinformasjon	
Formål	Intern evaluering av brannvesenets innsats og det forebyggende arbeidet etter brann.
Utført av:	Helge Hansen
Kvalitetssikret av:	Eirik Evensen
Type hendelse:	Brann i leilighet 29 i leilighetsbygg for heldøgnsomsorg. Stort skadepotensial.
Dato og tid:	12.09.2018 kl. 15:15.



Foto: Grimstad adressetjeneste

Innledning:

Bakgrunnen for denne evalueringen er krav gitt i brann- og eksplosjonsvernloven § 9, 2. ledd: «Kommunen skal evaluere hendelser for å sikre kontinuerlig læring og forbedring av det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet.», samt forskrift om brannforebygging § 20, 2. ledd: «Etter branner som har hatt eller kunne fått alvorlige konsekvenser for liv, helse, miljø eller materielle verdier, skal kommunen evaluere om det forebyggende arbeidet har hatt ønsket effekt. Kommunen skal iverksette rutiner som sikrer at kunnskap og erfaringer fra hendelser kommer til nytte ved kartleggingen av risiko og sårbarhet for brann, og ved planleggingen og gjennomføringen av forebyggende tiltak.»

Det må utarbeides en rutine som ivaretar en helhetlig evaluering av det brannforebyggende arbeidet i Grimstad brann og redning. Denne evalueringen må gjøres en gang i året. Her må det foretas en grundig vurdering om en har hatt ønsket effekt av det brannforebyggende arbeidet som har vært utført foregående år. Har satsningsområder gitt ønsket effekt, har det dukket opp andre forhold som ikke var så tydelige ved fjorårets start? Årlig evaluering av det brannforebyggende arbeidet må foretas før det utarbeides en plan for det brannforebyggende arbeidet for gjeldende år. Imidlertid kan evaluering og ny plan gjerne gjøres i nær sammenheng med hverandre. Dette følges opp i tiltak 15 i tiltakslisten.

Planlegging av det forebyggende arbeidet

I forskrift om brannforebygging § 15 fremgår det følgende:

«Kommunen skal fastsette satsingsområder og planlegge samarbeid og tiltak for å redusere den kartlagte risikoen for brann på en effektiv måte. Satsningsområdene og tiltakene skal prioriteres og begrunnes.»

I etterkant av at forebyggende analysen er ferdigstilt vil det bli utarbeidet en plan for det forebyggende arbeidet i Grimstad brann og redning. Denne vil ta med seg de funn som fremgår av analysen. Utarbeidelse av plan for det forebyggende arbeidet er ivaretatt i tiltak 16 i tiltakslisten.

Feiertjenesten – feiing og tilsyn av fyringsanlegg.

Feiertjenesten er en svært viktig ressurs i det brannforebyggende arbeidet i Grimstad kommune. Feieren er inne i nesten alle innbyggernes boliger og er ofte brannvesenets ansikt utad. Avdelingen har sterk faglig kompetanse og det arbeides jevnlig med kompetanse utvikling. Det er god kultur for deling av kunnskap og avdelingen har i årenes løp utdannet flere lærlinger.

Rammer for tjenesten:

Rammene for feiertjenesten settes av brann- og eksplosjonsvernloven § 11:

«Brannvesenet skal: h) Sørge for feiing og tilsyn med fyringsanlegg.», samt § 28 som regulerer kommunens mulighet for å ilegge gebyr for feiing og tilsyn.

Forskrift om brannforebygging:

Paragraf 17 og 22 utdyper hvordan dette skal ivaretas:

- § 17: «Kommunen skal sørge for at røykkanaler i fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk, blir feiet ved behov. Feiingen skal utføres på en faglig tilfredsstillende måte som medfører minst mulig ulempe for eiere og brukere. Etter feiingen skal feieren sørge for at all sot blir fjernet og brakt til egnet sted. Kommunen skal sørge for at det ved behov blir ført tilsyn med fyringsanlegg som brukes til oppvarming av byggverk. Kommunen skal sørge for at det blir ført tilsyn med fyringsanlegget etter brann eller eksplosjon i eller i tilknytning til fyringsanlegget.»
- § 22: «Kommunen skal dokumentere at dens plikter etter §§ 14 til 21 er oppfylt.»

Veiledningen til bestemmelsen utdyper følgende forhold:

«De alminnelige kravene til kartlegging (§ 14), planlegging (§ 15) og gjennomføring av tiltak (§ 16) gjelder også for feiing og tilsyn med fyringsanlegg. Disse oppgavene skal dermed inkluderes i den generelle organiseringen av det forebyggende arbeidet.»

«Både hyppigheten og gjennomføringen av tilsynet skal være basert på risiko. Byggverket og bygningsmiljøets karakter, kvaliteten på fyringsanlegget og fyringsmønster kan være eksempel på vurderingskriterier for risiko.»

Videre fremhever veiledningen at følgende forhold må vurderes for hvert enkelt byggverk:

- Feiing og tilsyn frekvens skal være ROS vurdert for hvert enkelt fyringsanlegg.
- ROS må også ta for seg adkomst til og på tak.

Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen:

§ 3-2 Kapasitet, kompetanse og dimensjonering

«Brannvesenets forebyggende avdeling skal være slik bemannet og ha slik kompetanse at de krav som stilles til brannvesenets gjennomføring av forebyggende og kontrollerende oppgaver oppfylles. Det skal utføres minst ett årsverk brannforebyggende arbeid etter forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn pr. 10.000 innbyggere i kommunen eller brannvernregionen. Andre forebyggende oppgaver brannvesenet påtar seg krever ytterligere ressurser.»

Veiledning utdyper følgende:

Feiertjenesten skal dimensjoneres ut i fra behovet for feiing og tilsyn i den enkelte kommune/region. Minstekravet er at det skal feies og føres tilsyn med fyringsanlegg minimum hvert fjerde år. Den kommunale risiko- og sårbarhetskartleggingen i kommunen må beskrive dimensjoneringsbehovet utover minstekravet til gjennomføring av oppgavene.

Ut over minstekravet med hvert 4. år til feiing og tilsyn, bør feierens faglige skjønn være retningsgivende når brannsjefen skal avgjøre hvor ofte det skal feies og føres tilsyn. Denne praksis bør nedfelles i skriftlige retningslinjer der det vises til forskrift om forebyggende tiltak og tilsyn med veiledning.

Ny forskrift om brann- og redningsvesen (enda ikke vedtatt):

*«§ 9 Forebyggendeanalyse, Brann- og redningsvesenet skal analysere hvilke personell og kompetanse som er nødvendig for et tilfredsstillende forebyggende arbeid på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen i denne forskriftens § 8 og oppgavene i brann- og eksplosjonsvernloven § 11 med tilhørende forskrifter. Brann- og redningsvesenets brannforebyggende arbeid etter forskrift om brannforebygging skal utføres med minst ett årsverk per 10 000 innbyggere i ansvarsområdet. Antall årsverk skal være proporsjonalt med antall innbyggere. Dette gjelder også i ansvarsområder med færre enn 10 000 innbyggere. Bemanning av leder for forebyggendearbeid jf. denne forskriftens § 12, **feiing etter forskrift om brannforebygging § 17 og tilsyn etter forskrift om håndtering av farlig stoff, kommer i tillegg.** Andre forebyggende oppgaver krever ytterligere ressurser.»*

Status i dag:



Fyringsanlegg har over lang tid blitt tett fulgt opp av feiertjenesten og derfor er ikke brann i fyringsanlegg som sprer seg videre til byggverket et stort problem i Grimstad eller landet for øvrig. Feiing og tilsyn med fyringsanlegg bidrar til færre skorsteinsbranner, og til at eventuelle skorsteinsbranner ikke sprer seg til bygningen. Det er derfor viktig å fortsatt ha fokus på riktig bruk og vedlikehold av fyringsanlegg, slik at tilstanden til disse ikke utvikler seg i negativ retning.



En trend er at folk ikke har den samme kunnskapen rundt bruk av fyringsanlegg som tidligere. Vi har flere branner og brannutløp som skyldes feil bruk og uforsiktighet. Eksempler på dette er plassering av brennbare objekter på ovn, lagring for tett opp til ovn (antennelse ved strålevarme), uforsvarlig håndtering av aske og liknende. Et av de viktigste aspektene med feiing til tilsyn vil derfor være brannforebyggende informasjon om riktig bruk av ildsted.



Bildene viser brann og branntilløp som følge av feil bruk av ildsted.

Videre benytter feiertjenesten anledningen til å snakke om viktigheten av fungerende røykvarsler, slökkemiddel og rømningsveier når de er på tilsyn i boliger og fritidsboliger. Feierne sitter også med kunnskaper om brannfarlige artikler som har blitt trukket fra markedet og ser gjerne etter dette under tilsynet. Det har blant annet blitt oppdaget flere brannfarlige varmtvannsberedere, avtrekksvifter og branntilløp i sikringsskap.

Feiertjenesten i Grimstad kommune består i dag av en formann, tre feiersvenner og en lærling. Alle ansatte har fagutdanning som feiersvenn, en har forebyggende kurs ved NBSK, en har kurs i brannetterforskning, alle unntatt lærling har eget kurs for tilsyn av gassanlegg, en med mesterutdanning, samt en rekke fagrelaterte emnekurs.

Frem til og med 2017 har det i hovedsak vært drevet feiing og tilsyn av fyringsanlegg i boliger. Fra 2018 har det vært drevet feiing og tilsyn av også av fritidsboliger. Frekvens for feiing har vært minimum hvert andre år og tilsyn hvert fjerde år. Per nå utføres årlig ca. 2050 tilsyn og anslagsvis feiing av 4000 skorsteiner. I følge intern oversikt er det 8559 skorsteiner i kommunen, dette er imidlertid tall i endring. Reelt er det mest sannsynlig mellom 9500 og 10 000 skorsteiner (fremdeles et stort antall fritidsboliger som enda ikke er kontrollert).

I Grimstad har følgende fordeling på bygningsmasse 2018 tall (SSB):

- 7487 eneboliger.
- 383 tomannsboliger.
- 865 Rekkehus, kjedehus og andre småhus.
- 1297 leiligheter i boligblokk.
- 568 bygning for bofelleskap.
- 1347 fritidsboliger.

Forhold som må følges opp:

Det er oppført flerbolighus og enkelte eneboliger med romoppvarming av kun gass peis/gass installasjoner. Disse anleggene omfattes også av feiertjenestens oppgaver. Imidlertid har det ikke blitt utført systematisk tilsyn på disse boligene. Det må utføres en kartlegging av boliger med oppvarming av gass, og utføres tilsyn av disse fyringsanleggene. Dette følges opp i tiltak 17, og må sees i sammenheng med tiltak 9 i tiltakslisten.

Forskrift om brannforebygging legger føringer for at hvert fyringsanlegg skal risiko vurderes og at frekvens både for tilsyn og feiing skal avgjøres etter denne vurderingen. Arbeid med kartlegging og vurdering har enda ikke blitt iverksatt. Frem til nå er det vurdert i områder og ikke hvert enkelt fyringsanlegg. Det må utarbeides rutine for kartlegging og ROS vurdering for alle boliger og fritidsboliger. Dette ivaretas av tiltak 19 i tiltakslisten.

Det er etablert en uformell rutine for sending av bekymringsmelding til forebyggende avdeling ved oppdagelse av forhold som kan føre til brann eller forhold som berører risikoutsatte grupper. Denne rutinen må revideres og etableres skriftlig. Det tilstrebes at bekymringsmelding kan sendes i kommunens avvikkssystem, qm+. Dette ivaretas i tiltak 20 i tiltakslisten.

Ved oppdagelse av andre forhold som er bekymringsverdige skal det sendes bekymringsmelding til helsesektor eller barnevern (omsorgssvikt). Dette er det etablert egen rutine for. Denne rutinen skal revideres og legges tilgjengelig i qm+, dette ivaretas i tiltak 21.

Andre eksisterende rutiner skal revideres og legges inn i qm+, dette gjøres samtidig med tiltak 21.

Tiltak 7 i tiltakslisten sier følgende: Etablere en møteplattform med kommunen som boligformidler og boligutleier i forhold til risikoutsatte grupper. Det er viktig at feiertjenesten blir inkludert i denne møteplattformen. Dette begrunnes med at tjenesten i dag har vanskeligheter med å få kontakt med rette vedkommende for disse boligene. Dette er viktig da mange av disse boligene bebos av personer som faller inn under en eller flere risikogrupper for brann.

Feiertjenestens arbeid skal inngå i årlig gjennomgang og evaluering av det brannforebyggende arbeidet (tiltak 15).

Oppsummering:

Feiertjenesten utfører feiing og tilsyn av fyringsanlegg på en god faglig måte, alle ansatte har mer enn minimum kompetanse. Det drives godt brannforebyggende arbeid, og ved tilsyn informeres det om krav til røykvarsler, slukkemiddel og rømningsvei. Imidlertid viser analysen at det gjenstår noe arbeid før alle krav i gjeldende forskrifter med veiledning er tilfredsstilt.

Når tiltak 18 - 21 er fullført vil feiertjenesten tilfredsstille krav angitt i forskrift vedørende feiing og tilsyn av fyringsanlegg.

Tiltaksliste brannforebygging:

Tiltaksliste for videre oppfølging av forebyggende analyse

1. Utarbeid egen vurdering/analyse konklusjon på bemanning forebyggende avdeling.
2. Utarbeide detaljert beskrivelse og vurdering av hvor mye forebyggende arbeid som utføres av beredskapsavdelingen.
3. Revidere § 13 liste.
4. ROS vurdere særskilte brannobjekter.
5. Evaluere samarbeidsavtale med helse- og omsorgssektoren.
6. Lage en innsatsplan for målrettet arbeid mot 12 utsatte personer innenfor rus området.
7. Etablere en møteplattform med kommunen som boligformidler og boligutleier i forhold til risikoutsatte grupper, også feiertjenesten.
8. Fortsette brannforebyggende arbeid i tett trehusbebyggelse Sentrum og Boddén.
9. Etablere rutine for farlig stoff info og tilsyn.
10. Evaluere og tilpasse eksisterende årshjul for forebyggende informasjon.
11. Utarbeide samarbeidsavtale med Landbruksavdelingen i kommunen.
12. Kartlegge og utføre ROS skog- og landbruk.
13. Skriftlig gjøre eksisterende rutine for oppfølging av brannforebyggende bekymringsmeldinger.
14. Utarbeide rutine for evaluering etter alvorlige hendelser.
15. Utarbeide rutine for årlig gjennomgang og evaluering av det brannforebyggende arbeidet, dette gjelder også for arbeidet feiertjenesten utfører.
16. Utarbeide forebyggende plan.
17. Kartlegge omfang av boliger med fyringsanlegg på gass, gjøres i sammenheng med tiltak 9.
18. Utarbeide rutine for å gjennomføre ROS for fyringsanlegg i alle boliger og fritidsboliger.
19. Utarbeide skriftlig rutine for sending av bekymringsmelding til forebyggende avdeling.
20. Revidere eksisterende rutine for bekymringsmelding til helse sektor/barnevern.

Vedlegg:

Vedlegg 1: Samarbeidsavtale med Helse- og omsorgssektoren

Samarbeidsavtale om brannvern mellom Helse- og omsorgssektoren og brann- og feiertjenesten i Grimstad kommune

Hvert år opplever samfunnet tap av menneskeliv og materielle verdier i brann. Myndighetene har en målsetting om at antall mennesker som omkommer i brann og antall branner skal reduseres. Med en stadig økende gjennomsnittsalder, økt kulturelt mangfold og en økende folkemengde vil dette være en utfordrende oppgave i årene fremover. Mange branner kan unngås gjennom økt bevissthet, endrede holdninger og endret atferd. Informasjon og kommunikasjon er sammen med tekniske hjelpemidler et viktig virkemiddel for å oppnå dette.

For å danne en bredere front og økt bevissthet rundt dette er denne samarbeidsavtalen etablert mellom Helse- og omsorgssektoren og brann- og feiertjenesten i Grimstad kommune.

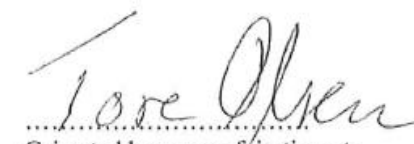
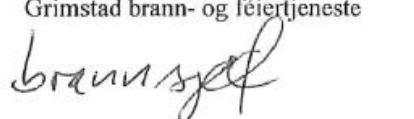
Samarbeidsavtalen er forankret i kommunedelplan for helse og omsorg 2014-2026 og forskrift om brannforebygging, hvor det tydelig vises til kommunens forebyggende plikter, samt det faktum at samfunnet vil ha flere brukere som representerer en eller annen form for risikogruppe i forhold til brann.

Samarbeidsavtalen mellom partene gjelder oppgaver og bistand i gjennomføringen av disse. Gruppen som arbeider med å følge opp avtalen består av representanter fra helse- og omsorgssektoren og brann- og feiertjenesten, som er ressurspersoner med ansvar for å koordinere brannvern- og sikkerhetsarbeidet i sine enheter.

	Oppgaver	Gjennomføring	Ansvar
1	Årlig kurs for ansatte i helse- og omsorg	Brannvesenet ved anmodning	Helse/GBV
2	Sikkerhetssjekk for brann skal utføres ved hver nye bruker og hver 6 måned	Ressursperson/primærkontakt i forbindelse med besøk. Gjennomgang av sjekklisten ved førstgangsbesøk, endret funksjonsnivå og hver 6 måned.	Helse
3	I forbindelse med sikkerhetssjekken kontrolleres røykvarsler batteri og funksjon	I forbindelse med sikkerhetssjekk	Helse
4	Halvårlige statusmøter med gruppeansvarlige/fagledere og enhetsledere	Dokumentere hva som er gjort, avklare nye områder som dukker opp, revidere samarbeidsavtale mv.	GBV

Grimstad


Helse- og omsorgssektoren



Tore Olsen
Grimstad brann- og feiertjeneste


Vedlegg 2: Årshjul for forebyggende informasjon

Årshjulet forebyggende informasjon 2012

